

Μηνιαία ηλεκτρονική έκδοση του Πανελλήνιου Σωματίου Θεάτρου Σκιών

περίοδος Δ' | τεύχος 147 | Σεπτέμβριος 2020

Ένας μικρός Σεπτέμβρης
βάζει τα κλαματά,
που στο Σχολειό τον πάνε
να μάθει Γράμματα.

Ένας μικρός γλυκός Σεπτέμβρης
Στίχοι: Ηλία Κατσούλη

τεύχος 147
Σεπτέμβριος 2020

περιεχόμενα

Πολιτισμός και θέατρο σκιών στην «μετακορονοϊκή» πραγματικότητα	3
Ο πολιτισμός αντίδοτο στην κρίση	7
Ψήφισμα - κάλεσμα	9
Δεύτερος χρόνος Καραγκιοζοκομείο	10
Η γυναικεία παρουσία στο Θέατρο Σκιών	11
Γιατί ο Καραγκιόζης μας ΔΕΝ είναι βρισιά; ...	13
1821 πριν και μετά	17
Η προίκα των ζωτικών	18
Ο Κούζαρος στην Καλογρέζα και Νέα Ιωνία ...	20
Ο Καραγκιόζης στην Αντίσταση	27
«Του Μπαρμπούτη τα καμώματα»	29

εξώφυλλο: Ζωγραφιά του Τάσου Κούζαρου

Ο Καραγκιόζης μας

Μηνιαία ηλεκτρονική έκδοση
του Πανελληνίου Σωματείου Θεάτρου Σκιών

Συντακτική επιτροπή

Σωκράτης Κοτσορές
Τάσος Κούζαρος
Δημήτρης (Τάκης) Κωστιδάκης
Ιάσωνας Μελισσηνός
Κ. Ψυχραιμιάς

Επιμέλεια κειμένων: Τάσος Κούζαρος

Σελιδοποίηση: Σωκράτης Κοτσορές

επικοινωνία

okaragkiozismas@gmail.com

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΘΕΑΤΡΟΥ ΣΚΙΩΝ

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1925

Τζωρτζ 6, Αθήνα 10677

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Πάνος Καπετανίδης 210 4616664 - 6977357493

Δημήτρης (Τάκης) Κωστιδάκης 6942013881

www.karagkiozis.com

e-mail: somateiokaragkiozh@gmail.com

Πίνακας του Ευγένιου Σπαθάρη, που απεικονίζει την πρώτη κολόνα του Ελληνικού Θεάτρου Σκιών, τον Μίμαρο (Δημήτρη Σαρδούνη)

Φθινοπώριασε . . .

Ευχόμαστε καλό φθινόπωρο, καλή σχολική χρονιά, καλές παραστάσεις. Αν αυτά που μόλις διαβάσατε μοιάζουν παραμυθένια λόγω κορωνοκρίσης και γενικών ασιγλιών, ο Καραγκιόζης, ο Μπαρμπαγιώργος και οι άλλοι θρυλικοί ήρωες του Καραγκιόζ Μπερντέ δεν το βάζουν κάτω! Ευχόμαστε, λοιπόν, καλή δύναμη σε όλους Φίλους και Καλλιτέχνες και με καλή υπομονή αργά ή γρήγορα θα έρθουν και οι καλές επιτυχίες.

Τώρα που πλησιάζει και το 2021, οι Καπετανέοι του Θεάτρου Σκιών, ας βοηθήσουν κι αυτοί με τον τρόπο τους Κοινό και Δημιουργούς, ώστε να διαφωτίζεται η φιλία μας με τον «Φίλο» Ταγίπ. Το Ελληνικό Θέατρο Σκιών είναι υποχρεωμένο ως ένας μικρός φάρος να δείχνει και να θυμίζει τις αλήθειες, όσο χαρούμενες ή κι όσο λυπηρές είναι, του τόπου και του λαού μας.

Με τις σκέψεις αυτές σας απευθύνουμε τους θερμότερους χαιρετισμούς μας,

Η Συντακτική επιτροπή

Πολιτισμός και θέατρο σκιών στην «μετακορονοϊκή» πραγματικότητα

του Γιάννη Χατζή
καλλιτέχνη του Θεάτρου Σκιών

Η απόφαση του Υπουργείου Παιδείας για την κατάργηση των καλλιτεχνικών μαθημάτων στο λύκειο και οι κινητοποιήσεις των εργαζομένων στην Τέχνη, ξαναφέρνουν στην επικαιρότητα την απαξίωση και υποτίμηση της καλλιτεχνικής παιδείας ενώ συνάμα κρίνεται και απειλείται η τύχη των απασχολούμενων στον πολιτισμό κι ο αποκλεισμός τους από τη δουλειά και τα μέτρα στήριξης στην πανδημία. Την περίοδο του κορονοϊού και της «επιστροφής στην κανονικότητα» (εδώ γελάμε!), αναδείχτηκαν πιεστικά κοντά στα άλλα, τα προβλήματα των εργαζομένων στο θέατρο σκιών, από τη διαχρονική υποτίμηση της προσφοράς του στη λαϊκή τέχνη και τον πολιτισμό, παρ' όλες τις ρητορικές και τις υποσχέσεις των εκπροσώπων μιας τάξης, που έχει συνδέσει την τύχη της με τα σεράγια κι όχι με την παράγκα του Καραγκιόζη.

Στην περίοδο της πανδημίας, μια κρίση μέσα στην κρίση, υπήρξε στασιμότητα στις εκδηλώσεις στο θέαμα κι ακρόαμα. Όμως κάθε μορφή πολιτιστικής δραστηριότητας δεν παύει να είναι «μπίζνα», έτσι η σκόπιμα πρόωρη «επιστροφή στην κανονικότητα», χαρακτηρίστηκε με αλληλοσυγκρουόμενες αποφάσεις, που συχνά αναιρούνταν, ανάλογα με τις απαιτήσεις των διάφορων στενών συμφερόντων. Επικράτησε ένα κλίμα κομπορρημοσύνης για τα δήθεν επιτεύγματα της Ελλάδας στην αντιμετώπιση του κορονοϊού. Μια εικονική πραγματικότητα, που σιγά-σιγά ξεφουσκώνει και κάνει τα προβλήματα στον πολιτισμό και στο πανάκι του Καραγκιόζη πιεστικότερα.

Αλλοτρίωση κάθε λαϊκού επιτεύγματος στον πολιτισμό

Διακαής πόθος της άρχουσας τάξης είναι ένας πολιτισμός παρακμιακός, αποπροσανατολιστι-

κός, «κομμένος και ραμμένος» στις επιδιώξεις της. Ο δικός της πολιτισμός προβάλλεται σαν μια πολιτιστική εικονική πραγματικότητα και δεν συνάδει με τις πραγματικές ανάγκες μας.

Ο πολιτισμός και η τέχνη είναι μορφές κοινωνικής συνείδησης, απαντώνται στο σύνολο των δραστηριοτήτων μας κι έχουν παιδευτικό χαρακτήρα. Ο καλλιτέχνης με τη ζωή του και το έργο του είναι μέρος της κοινωνικής ζωής στη διαλεκτική εξέλιξη της, αφού ο πολιτισμός δεν είναι ξεκομμένος από τα κοινωνικά προβλήματα και τον περίγυρο του. Ο Καραγκιόζης το έχει καταλάβει αυτό από τα γεννοφάσκια του και παρ' όλες τις αδυναμίες του, σε μια πορεία ρεαλιστικής σύνθεσης κι ανάλυσης του πολιτισμικού του περιγύρου, προς τιμή του καταξιώνεται κοινωνικά σαν θέαμα με λαϊκό πρόσημο. Το 1955 ο Μπρεχτ είχε πει: **« Το πιο σημαντικό μάθημα που έμαθα ήταν ότι το μέλλον της ανθρωπότητας μπορεί να ιδωθεί μόνο από τα κάτω, από τη σκοπιά των καταπιεσμένων και εκμεταλλευόμενων. Μόνο όποιος αγωνίζεται μαζί τους αγωνίζεται για την ανθρωπότητα.... »**.

Ο ρόλος, το περιεχόμενο και η μορφή του πολιτισμού και της τέχνης δεν είναι αταξικός και δεν πρέπει να τρέφουμε καμιά ψευδαίσθηση, στις διεκδικήσεις μας και το σκοπό μας. Σήμερα ο πολιτισμός εμπορευματοποιείται με κολοσσιαία κέρδη. Η καλλιτεχνική δημιουργία αντιμετωπίζεται σαν ένα οικονομικό μέγεθος, που υπακούει στις συνθήκες της αγοράς. Ολοένα και περισσότεροι τομείς του πολιτισμού ιδιωτικοποιούνται και προσφέρονται στους πολυεθνικούς ομίλους. Ο θεσμός των χορηγιών, τα διάφορα φεστιβάλ, το κύκλωμα εμπορίας έργων τέχνης, είναι μερικοί δίαυλοι, που ο καθένας με τον τρόπο του, ελέγχει την καλλιτεχνική παραγωγή. Η εργασία στην τέχνη αμείβεται με γνώμονα την εκμετάλλευση των καλλιτεχνών, τη

συμπίεση των αμοιβών και τις εξοντωτικές συνθήκες εργασίας (εντατικοποίηση, απλήρωτες πρόβες, μαύρη εργασία, φορολογική και ασφαλιστική αντιμετώπιση κ.λπ.). Ακόμη επιχειρείται ο διαχωρισμός του καλλιτέχνη από το έργο του, με τις πειστικές παρεμβάσεις ενσωμάτωσης ή περιθωριοποίησης των δημιουργών. Σε τέτοιες άθλιες συνθήκες πολλοί καλλιτέχνες αναγκάζονται να κάνουν κι άλλες εργασίες ή αποστρατεύονται, κάτω από το δίλημμα της επιβίωσης. Πολλοί καραγκιοζοπαίκτες (μεταξύ αυτών κι ο γράφων) αναγκάστηκαν στη ζωή τους να κάνουν κι άλλες εργασίες παράλληλα.

Πολιτισμός σε γυαλιστερή συσκευασία

Ένας ακήρυκτος πόλεμος με χτυπήματα κάτω από τη μέση, εξελίσσεται στην πολιτιστική βιομηχανία για το μερίδιο της αγοράς. Τις επιπτώσεις ενός τέτοιου ανταγωνισμού συχνά φορτώθηκε στην καμπούρα του ο Καραγκιόζης κι όλοι μας. Η ΕΕ πάντα ξεκινά «έναν ευρύ διάλογο για τη σημασία του πολιτισμού στην Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση» (πανάθεμα τους!). Κι ενώ αυτά λέγονται ανερυθρίαστα, η ντόπια κρατική επιλογή, τότε ντύνεται βυζαντινή βασίλισσα, τότε φορά

την περικεφαλαία του Μεγαλέξανδρου και συνεχώς τρέφεται με ψευδαισθήσεις, καλπάζοντας πάνω στους Βουκεφάλες της. Τώρα ετοιμάζεται να φορέσει τη «λερή» φουστανέλα, το τσαρούχι με προκαδούρα και τη φούντα-φέσι. Ο Καραγκιόζης σ' όλη αυτή τη νέα αναμενόμενη ιδιοτελή κι αποπροσανατολιστική για όλους εκμετάλλευση της ιστορίας, μπορεί να αντιτάξει το δικό του ήθος, ύφος και λόγο, να θέσει και να προβάλλει το ηρωικό ρεπερτόριο του, εκεί που πραγματικά ανήκει στον ελληνικό λαό, τους αγώνες και τις θυσίες του, για τη χιλιόκριβη τη λευτεριά.

Η κάθε πολιτιστική επιβολή πλασάρει σε γυαλιστερό περιτύλιγμα α) τον πολιτισμό της κονσέρβας β) την κυρίαρχη πολιτιστική άποψη γ) την αποκοπή της τέχνης από τον κοινωνικό της ρόλο. Ζητούν τους καλλιτέχνες και το λαό ανεγκέφαλους, παθητικούς παρατηρητές της ζωής, αδιάφορους, χωρίς διεκδικήσεις και αντίσταση, ενεργούμενους, ευάλωτους κι εξαγοράσιμους.

Όσοι σπέρνουν ανέμους, θερίζουν θύελλες

Στη χώρα μας, το μερίδιο του πολιτισμού στον κρατικό προϋπολογισμό συνεχώς ελαχιστοποι-

είται, ενώ μεγιστοποιούνται οι συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού φορέα. Οι καλλιτέχνες, όπως όλοι οι εργαζόμενοι υφίστανται οικονομική και συνδικαλιστική καταπίεση, δουλεύοντας σε άθλιες συνθήκες. Η κρίση της πνευματικής και καλλιτεχνικής εργασίας, με τη διογκωμένη ανεργία και την υποαπασχόληση, έγινε εντονότερη στην εποχή του κορονοϊού και οδήγησε πολλούς καλλιτέχνες σε αδιέξοδο. Πολλοί καραγκιοζοπαίκτες δεν πήρανε το βοήθημα, που έπρεπε να δοθεί χωρίς όρους σ' όλους. Με τους αγώνες, ιδιαίτερα νεολαίων καλλιτεχνών, κατορθώθηκε να συμπεριληφθούν παραπάνω συνάδελφοι τους στα μέτρα στήριξης, ενώ τα πολλά προβλήματα του χώρου παραμένουν άλυτα. Οι συνθήκες λειτουργίας των χώρων θεάματος στην «μετακορονοϊκή επανεκκίνηση», δεν συνάδουν με καμιά κανονικότητα. Σαν συνέπεια η θέση των εργαζομένων στο θέαμα και ακρόαμα, είναι άδηλη, με τα προβλήματα να στοιβάζονται με γεωμετρική πρόοδο. Σύμφωνα με δηλώσεις καραγκιοζοπαίκτων παραστάσεις δεν υπάρχουν κι όταν υπάρξουν είναι ασύμφορες από την επιτρεπόμενη συμμετοχή θεατών. Δεν συζητιούνται καν οι πολιτιστικοί σύλλογοι το καλοκαίρι και τις περιόδους γιορτών και τα σχολεία, ενώ όσες εκδηλώσεις είχαν προγραμματιστεί ματαιώθηκαν.

Η ασφαλιστική κάλυψη των καραγκιοζοπαίκτων, πρόβλημα χρόνων, παραμένει άλυτο, με τους εργαζόμενους στο θέατρο σκιών να ανήκουν σε περισσότερα του ενός ταμεία. Οι καραγκιοζοπαίκτες βάσει της ασφαλιστικής νομοθεσίας ανήκουν στο ΙΚΑ. Αυτό για τα χρόνια των μόνιμων μπερντέδων και των θεατρώνων του θεάτρου σκιών, θεωρήθηκε και ήταν επιτυχία του σωματείου, αφού ασφαλιστικά τους εξομοίωνε με τα μέλη του σωματείου ηθοποιών. Για την εποχή του ήταν ένα δίκαιο αίτημα, που με πολλή προσπάθεια, ικανοποιήθηκε. Έκτοτε οι συνθήκες εργασίας έχουν αλλάξει και οι μόνιμοι μπερντέδες σπανίζουν, οι περισσότεροι καραγκιοζοπαίκτες ιδιαίτερα οι νέοι είναι στη «γύρα». Πολλοί δεν είναι πρόθυμοι να μπουν στην ταλαιπωρία για την επικόλληση ενός ή δύο ενσήμων και προτιμούν να μην καλέσουν κάποιον καραγκιοζοπαίκτη για να δώσει παράσταση. Στα σχολεία ζητούνται τιμολόγια ή εισιτήρια,

γεγονός που διευκολύνει όσους καραγκιοζοπαίκτες βιοπορούν μόνο σαν ελεύθεροι επαγγελματίες. Όμως το ασφαλιστικό ταμείο των καραγκιοζοπαίκτων είναι το ΙΚΑ. Το μπέρδεμα είναι μεγάλο και οι δυσκολίες άσκησης του επαγγέλματος εξοντωτικές, αφού πέρα από όλα αυτά, η φορολογική αντιμετώπιση του κλάδου και ο ΦΠΑ, εκτός του ότι ανεβάζουν την αμοιβή για μια παράσταση, από την άλλη είναι με τη σειρά τους αποτρεπτικές για μια πρόσκληση θεάτρου σκιών. Μ' όλα αυτά κι άλλα πολλά, οποιοδήποτε επίδομα ή αποζημίωση λόγω κορονοϊού, δεν έγινε βατό για πολλούς εργαζόμενους του θεάτρου σκιών. Φυσικά οι καραγκιοζοπαίκτες δεν είναι οι μόνοι, αφού δεκάδες χιλιάδες εργαζόμενοι βρίσκονται σε αναστολή εργασίας ή με μισή δουλειά, και περιμένουν τα ψίχουλα από τα κρατικά επιδόματα.

Αναζητώντας διέξοδο στο οικονομικό αδιέξοδο της πανδημίας, μερικοί καραγκιοζοπαίκτες ξεκίνησαν προβολές παραστάσεων μέσω του διαδικτύου. Παρ' όλα αυτά το πρόβλημα παραμένει, καθώς οι διαδικτυακές προβολές δεν μπορούν να υποκαταστήσουν οικονομικά όπως και λειτουργικά μια ζωντανή παράσταση. **Η οποιαδήποτε διέξοδος δεν βρίσκεται στην ατομική αντιμετώπιση, αλλά στη συλλογική. Το σωματείο μας, αλλά κι ο καθένας μας μέσα από αυτό, πρέπει να αντιμετωπίσουμε με θάρρος, φαντασία κι αγωνιστικότητα τα προβλήματα της πανδημίας και τα όποια απότοκα της.** Το καλύτερο διαπραγματευτικό ατού των καραγκιοζοπαίκτων είναι η επικοινωνιακή δύναμη του μπερντέ, η λαϊκή καταγωγή του κι η αγάπη του κόσμου.

Και μετά από αυτά τι;

Οι τελευταίες αποφάσεις για την καλλιτεχνική παιδεία και τη λειτουργία των θεαμάτων, σε σχέση μ' άλλους τομείς (συγκοινωνίες, εργοστάσια), δείχνουν υποκρισία και περιέχουν εμπαιγμό κοινού και καλλιτεχνών. **Τώρα με τις επιπτώσεις της πανδημίας, ψευδαισθήσεις δεν χωράνε για τη θέση, τους στόχους και το ρόλο του πολιτισμού που μας «σερβίρουν» και το ρόλο αυτών που τον υπηρετούν.**

Πέρα από τις αρχικές κομπορρημοσύνες της κυβέρνησης, η μεγάλη έξαρση των κρουσμάτων και των θυμάτων της πανδημίας σκια-

γραφεί ένα εφιαλτικό τοπίο σε εξέλιξη, που δεν είναι καθόλου τυχαίο, αλλά μια επιλογή για τη λειτουργία της οικονομίας του κέρδους και της εκμετάλλευσης, σε βάρος της λαϊκής υγείας. Ούτε όμως κι αυτά τα μέτρα απέδωσαν. Μόνο στον τουρισμό οι συνολικές εισπράξεις του Ιουνίου έφτασαν τα 64 εκατομμύρια ευρώ, έναντι των 2,5 δισεκατομμυρίων του περσινού. Φυσικά κάποιος θα «πληρώσει το βαρκάρη» και για την οικονομική κρίση που οξύνεται κι αναμένεται να επιδεινωθεί, όπως και για τα ολοένα αυξανόμενα κρούσματα, δεν πρόκειται να αναλάβουν ευθύνες αυτοί που με την αλλοπρόσαλλη τακτική τους και τις ελλείψεις στην υγειονομική φροντίδα δημιούργησαν το πρόβλημα. Την κρίση θα τη φορτωθούμε εμείς.

Κι οι караγκιοζοπαίκτες; Και αυτοί μαζί μ' όλο τον ελληνικό λαό θα πληρώσουν τα απότοκα της πανδημίας και την νοσηρή εξέλιξη της κατ' ευφημισμό «κανονικότητας». Τα προβλήματα τους είναι μέρος των γενικότερων προβλημάτων του κοσμάκη. **Τα ειδικά προβλήματα τους, τώρα με την πανδημία, θ' αναδειχτούν περισσότερο και θα δυσκολέψουν τις συνθήκες εξάσκησης του επαγγέλματος τους, σε σημείο εξοντωτικό.** Οι αποσπασματικοί κι αντικρουόμενοι όροι προστασίας, δεν εγγυώνται με κανένα τρόπο την εμπιστοσύνη του κόσμου στην παρακολούθηση θεαμάτων. Το ένα εκατομμύριο άνεργοι (126.000 περισσότεροι από πέρυσι), δεν ενθαρρύνουν την είσοδο στο θέατρο σκιών, όσο φτηνό κι αν είναι το εισιτήριο, πολύ περισσότερο τις προσκλήσεις για παραστάσεις (π.χ. πολιτιστικές σε πανηγύρια). Κι όπως λέει ο λαός «Πασάτο λα φιέστα, κάτσε καιστα».

Λοιπόν, τι αντιτάσσουμε σ' όλα αυτά ώστε να γίνουμε εμείς το υποκείμενο κι όχι το αντικείμενο μιας τέτοιας πολιτιστικής εξέλιξης, μιας επιδείνωσης της ζωής και ύπαρξης του θεάτρου σκιών; Τα προβλήματα του πολιτισμού και της τέχνης μας, είναι εκεί έξω στους δρόμους που καθημερινά κινούμαστε, μαζί με τόσα άλλα προβλήματα μας. **Εμείς παλεύουμε στον κόσμο, με τον κόσμο και για τον κόσμο κι αρνούμαστε**

τη χειραγώγηση της τέχνης μας και του πολιτισμού μας.

Πιστοί στο φωτισμένο πανάκι τους και στη φιλοσοφία και πρακτική του λαϊκού θεάματος που υπηρετούνε, οι караγκιοζοπαίκτες, προς τιμή τους, παρουσιάζουν έργα, σκετς, σκηνές με θέμα τη λαϊκή πρόσληψη για τον κορονοϊό και τις επιπτώσεις της πανδημίας.

Ας παρέμβουμε ενισχύοντας με τις απόψεις μας και τη συμμετοχή **στο σωματείο μας** και στο χώρο που ζούμε κι εργαζόμαστε.

Ιδιαίτερα, ανάμεσα στους δεινοπαθούντες σήμερα νεολαίους караγκιοζοπαίκτες, είναι εφικτή μια οργανωμένη, πλατιά συλλογική προσπάθεια, με τη συσπείρωση τους γύρω από τα εργασιακά και πολιτιστικά προβλήματα τους, μέσω μιας επιτροπής τους στο σωματείο μας. Μπορούν και πρέπει να καταφέρουν πολλά. Ευνόητη είναι η συμπαράσταση όλων των μεγαλύτερων σ' ότι απαιτηθεί.

Να αγωνιστούμε για το δικαίωμα μας στον πολιτισμό, το χρόνο και τον τρόπο να τον χαρούμε, τώρα που οι κουτσουρεμένοι μισθοί κι η ανεργία δεν μας επιτρέπουν να προσεγγίσουμε τα πολιτιστικά αγαθά. Να διεκδικήσουμε την ανάπτυξη της καλλιτεχνικής παιδείας για όλους, σ' όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης (με την παρουσία του θεάτρου σκιών), τη δημιουργία προϋποθέσεων για την ανεμπόδιστη καλλιτεχνική δημιουργία, την εκλαΐκευση της και την ανάλογη ελεύθερη διακίνηση της.

Να αγωνιστούμε για πραγματικά, δωρεάν και ασφαλή μέσα προστασίας στο θέαμα και σε κάθε εργασιακό χώρο, στα σχολεία, νοσοκομεία, μέσα μεταφοράς. Μαζικά δωρεάν τεστ. Όχι ψίχουλα κι ελεημοσύνες με τη μορφή βοηθημάτων, αλλά ταμείο ανεργίας και πραγματικές αποζημιώσεις για όλους όσους πλήττονται από την πανδημία.

Σήμερα καλούμαστε να αναστηλώσουμε ένα πολιτιστικό κίνημα, μέρος του γενικότερου λαϊκού κινήματος, να υπερασπιστούμε την επιβίωση και την αξιοπρέπεια του θεάτρου σκιών και των ανθρώπων του, με αγώνες ασίγαστους κι αδιαπραγμάτευτους.

Ο πολιτισμός αντίδοτο στην κρίση

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΘΕΑΜΑΤΟΣ ΑΚΡΟΑΜΑΤΟΣ

ΓΛΑΔΣΤΩΝΟΣ 10-10677 ΑΘΗΝΑ –ΤΗΛ: 210 5228770-210 5235764-FAX:210 5228 730

Αθήνα, 08-09-2020

Προς:

- Τον Πρωθυπουργό, Κο Κυριάκο Μητσοτάκη
- Την Υπουργό Πολιτισμού, Κα Λίνα Μενδώνη
- Τον Υπουργό Εργασίας, Κο Ιωάννη Βρούτση
- Τον Υπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Κο Σπυρίδωνα – Άδωνη Γεωργιάδη

Κύριε Πρωθυπουργέ, Κύριοι Υπουργοί,

Σας κοινοποιούμε με την παρούσα επιστολή τα αιτήματα της κινητοποίησης που οργανώνουμε για τις 10 Σεπτεμβρίου ώρα 6μμ στα Προπύλαια

«Έξι μήνες μετά την έλευση της πανδημίας, οι εργαζόμενοι στον χώρο του Πολιτισμού, (ο βαρύτερα πληττόμενος κλάδος σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ), βρισκόμαστε σε οριακή κατάσταση.

Το μεγαλύτερο μέρος των καλλιτεχνών, εργαζομένων στον χώρο παραμένει αόρατο για το Υπουργείο Πολιτισμού και απόν από τα μέτρα στήριξης. Όποια μέτρα έχουν μέχρι σήμερα ανακοινωθεί, αποδείχτηκαν ανεπαρκή, και δυστυχώς, αποτελούν καινούρια «εργαλεία» για την αποδυνάμωση ή και αφαίρεση εργασιακών δικαιωμάτων, αλλά και για την υποχώρηση των πνευματικών και συγγενικών δικαιωμάτων. Υπάρχουν μάλιστα μέτρα που - ως είθισται για αυτήν την Κυβέρνηση - ανακοινώθηκαν μεγαλόσχημα στο περιβόητο πρόγραμμα των 100 εκατομμυρίων ευρώ (7/5/2020) και δεν υλοποιήθηκαν ποτέ, ενώ είναι γνωστές σε όλους τους εργαζομένους οι απίστευτες καθυστερήσεις στην πληρωμή ακόμα και αυτών των 534 ευρώ, σε όσους, λίγους από εμάς εγκρίθηκε η πίστωση. Και σαν να μην έφτανε αυτό, μετά το ανεξέλεγκτο άνοιγμα του τουρισμού -για να εξυπηρετηθούν συγκεκριμένα συμφέροντα- και την άνοδο των κρουσμάτων του κορονοϊού, ο κλάδος μας βίωσε έναν δεύτερο θάνατο, με την ακύρωση των έστω και λίγων εκδηλώσεων που είχαν προγραμματιστεί. Γίναμε όλοι θύματα μιας απίστευτης ασυνέχειας του Κράτους και της Διοίκησης: κάθε Υπουργείο δηλώνει αναρμοδιότητα και ουσιαστικά άγνοια των επί χρόνια γνωστών προβλημάτων, το Υπουργείο Πολιτισμού εκδίδει εγκυκλίους με υγειονομικά πρωτόκολλα για τις πολιτιστικές εκδηλώσεις, ο Υφυπουργός Πολιτικής Προστασίας ανακοίνωσε προφορικά αυστηρότερα μέτρα, που όμως ποτέ δεν ενσωματώθηκαν σε ΦΕΚ, Περιφέρειες αυτονομήθηκαν και αποφάσισαν διαφορετικά, Δήμοι ακύρωσαν εκδηλώσεις και φεστιβάλ. Και μέσα σε αυτό το πλαίσιο, η ερχόμενη σαιζόν διαφαίνεται ακόμα πιο εφιαλτική. Χωρίς καμία απολύτως δικαιολογία, τη στιγμή που τα κλειστά σινεμά λειτουργούν κανονικά (για να μην μιλήσουμε για τα αεροπλάνα ή τα καράβια) δεν υπάρχει - ακόμα - κανένα πλαίσιο λειτουργίας των χειμερινών χώρων πολιτισμού και η «νέα κανονικότητα» είναι οι απλήρωτες πρόβες με υπόσχεση αμοιβής και η κατακρήμνιση των αμοιβών.

Είμαστε απέναντι σε κάθε προσπάθεια να μετατραπεί η κρίση σε ευκαιρία. Είμαστε εδώ, πειστωμένοι.

Είμαστε εδώ και Ζητάμε να επιστρέψουμε με ασφάλεια στην εργασία μας και την δημιουργία. Ζητάμε την άμεση και διαρκή στήριξη σε όσους από εμάς, λόγω αντικειμενικών δυσκολιών δεν θα επιστρέψουν στην εργασία τους. Ζητάμε μέτρα στήριξης για όλους εργαζομένους του χώρου καθώς και διαφανή κριτήρια επιλογών.

Παλεύουμε να μην πληρώσουμε εμείς και αυτή τη κρίση. Ζητάμε από την Κυβέρνηση να εξασφαλίσει την επιβίωση όλων των εργαζομένων στο Θέαμα – Ακρόαμα που έχουν εγγραφεί στο ΕΡΓΑΝΗ από 1/1/2019 ως σήμερα, καθώς και όλων των καλλιτεχνών και δημιουργών (αυτοαπασχολούμενων χωρίς προσωπικό) παρέχοντας:

- Μηνιαίο επίδομα 534€ με πλήρη ασφαλιστική κάλυψη και επιδότηση ενοικίου για όσο η πανδημία επηρεάζει τη δουλειά μας. Να δίνεται το μηνιαίο επίδομα και σε περιπτώσεις εργαζομένων με λίγες ώρες ή οι αμοιβές που παίρνουν να αφαιρούνται από το επίδομα (ωδεία, συναυλίες, νυχτερινά κέντρα).
- Αναστολή πληρωμής ληξιπρόθεσμων οφειλών σε εφορία, τράπεζες και ΔΕΚΟ, με σχέδιο σταδιακής αποπληρωμής μετά τη λήξη των συνεπειών της πανδημίας στο επάγγελμά μας.
- Ασφαλιστική ικανότητα για όλους.
- Μείωση για το 2020, στα 25 των αναγκαίων ενσήμων για να ενταχθούν οι καλλιτέχνες στο επίδομα ανεργίας.
- Απαγόρευση διακοπής ρεύματος, εξώσεων και πλειστηριασμών κατοικιών.
- Χρονική επέκταση του επιδόματος ανεργίας για τους ανέργους που η επιδότησή τους έληξε στο διάστημα από 15/2/2020 μέχρι σήμερα.
- Επιδότηση όλων των μακροχρόνια ανέργων του κλάδου.
- Εξασφάλιση πνευματικών και συγγενικών δικαιωμάτων στην αναπαραγωγή του ψηφιακού υλικού σε διαδίκτυο και αλλού.
- Για τις ειδικότητες που δεν υπάρχει κωδικός επαγγέλματος στον ΕΦΚΑ να επιδοτηθούν οι εργαζόμενοι της ειδικότητας με βεβαίωση από επαγγελματικό Σωματείο, ή Συλλογικό Φορέα.
- Κατάργηση του φόρου επιτηδεύματος και ΦΠΑ στο Δελτίο Παροχής Υπηρεσιών.
- Δωρεάν τεστ COVID-19 με κρατική ευθύνη σε όλους τους εργαζόμενους του κλάδου που ξεκινούν δουλειά.
- Πλήρη αποζημίωση των εργαζομένων σε εκδηλώσεις που είχαν προγραμματιστεί και ακυρώθηκαν.
- Αγορές και αναθέσεις έργων εικαστικών τεχνών και καλλιτεχνικών υπηρεσιών των επαγγελματιών του Θεάματος – Ακροάματος, σύμφωνα με την εξαγγελία της Υπουργού Πολιτισμού, που να απευθύνονται υποχρεωτικά σε - φυσικά πρόσωπα - ζώντας καλλιτέχνες (για τους εικαστικούς μέλη του Επιμελητηρίου Εικαστικών Τεχνών Ελλάδος) με ανοιχτή πρόσκληση ενδιαφέροντος ή με Πανελλήνιους Καλλιτεχνικούς Διαγωνισμούς.
- Κατάργηση της κυβερνητικής απόφασης «έξωσης» των τεχνών από το Λύκειο. Κάλυψη όλων των πραγματικών «κενών» της δημόσιας εκπαίδευσης με μόνιμους εκπαιδευτικούς καλλιτέχνες. Κανένα σχολείο χωρίς τέχνη και καλλιτέχνες εκπαιδευτικούς. Μονιμοποίηση όλων των αναπληρωτών εκπαιδευτικών.

Κλιμακώνουμε τη δράση μας δίνοντας ένα δυναμικό «παρόν» την Πέμπτη 10 Σεπτεμβρίου και ώρα 18:00 (συγκέντρωση για την Αθήνα στα Προπύλαια στην Πανεπιστημίου).

Ημέρα αγώνα των καλλιτεχνών, δημιουργών
και όλων των εργαζόμενων στο Θέαμα - Ακρόαμα.

Ο ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΑΝΤΙΔΟΤΟ ΣΤΗΝ ΚΡΙΣΗ

ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ Π.Ο.Θ.Α.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΕΧΑΓΙΟΓΛΟΥ

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΚΟΝΔΡΑΣ

Ψήφισμα - κάλεσμα

Οι Καλλιτέχνες του Θεάτρου Σκιών υψώνουν και τη δική τους φωνή, σήμερα Πέμπτη 10 Σεπτεμβρίου 2020, «*Ημέρα Αγώνα των Καλλιτεχνών, Δημιουργών και όλων των εργαζομένων στο Θέαμα-Ακρόαμα*», ενώνοντάς την με την Πανελλήνια Ομοσπονδία Θεάματος-Ακροάματος, το Εργατικό Κέντρο Αθήνας, καθώς και με τις Αλληλέγγυες Ομοσπονδίες και Ενώσεις Πολιτιστικών Συλλόγων της χώρας που έσπευσαν να συμπαρασταθούν.

Εμείς οι Καραγκιοζοπαίκτες επικροτούμε και υιοθετούμε τα δίκαια αιτήματα, υπό τους αυτούς όρους και προϋποθέσεις, για την επιβίωση όλων ανεξαιρέτως των εργαζομένων στο Θέαμα-Ακρόαμα, όπως αυτά περιγράφονται στην από 8^{ης} Σεπτεμβρίου 2020 επιστολή της Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Θεάματος-Ακροάματος, προς τον Αξιότιμο κ. Πρωθυπουργό και τους αρμοδίους Υπουργούς Πολιτισμού, Εργασίας, Ανάπτυξης και Επενδύσεων, «*ώστε να μην πληρώσουμε Εμείς για μια ακόμη φορά κι αυτή την κρίση*».

Ειδικότερα ως Καραγκιοζοπαίκτες συμφωνούμε να ορισθούν άμεσα Υγειονομικά Πρωτόκολλα, τα οποία να ενσωματωθούν σε ΦΕΚ, ώστε να εφαρμόζονται αυστηρά από όλους τους φορείς ανεξαιρέτως στους χώρους, όπου κατά τη χειμερινή περίοδο πραγματοποιούνται κάθε είδους παραστάσεις, εκδηλώσεις, εκθέσεις και γενικότερα προσφέρεται κάθε είδους διασκέδαση και ψυχαγωγία. Έτσι, και η δική μας υγεία να εξασφαλιστεί, αλλά και των θεατών.

Καλούμε, μάλιστα, το Υπουργείο Παιδείας με βάση τα ανωτέρω, να μεριμνήσει, ώστε τόσο εμείς οι Καραγκιοζοπαίκτες, όσο και οι συνάδελφοι άλλων μορφών *Μικροθεάτρων*, να μπορούμε να δώσουμε πατροπαράδοτες παραστάσεις στις αίθουσες εκδηλώσεων των Σχολείων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, προσφέροντας όπως πάντα γνήσια λαϊκή ψυχαγωγία και δημιουργική εκτόνωση από το σχολικό φόρτο στους μαθητές. Η αξιότιμη κα Υπουργός Παιδείας ας γνωρίζει ότι κατά τους φθινοπωρινούς, χειμερινούς μήνες έως και την Άνοιξη, οι Καραγκιοζοπαίκτες αποκλειστικά σχεδόν βιοπορίζονται από τις παραστάσεις που δίνουν σε σχολεία, παιδικούς σταθμούς, νηπιαγωγεία και Γυμνάσια. Αν φέτος αποκλειστούν λόγω πανδημίας, τότε πώς θα εξοικονομήσουν τα μέσα να ζήσουν κι αυτοί αξιοπρεπώς;

Γι αυτό καλούμε όλους τους συναδέλφους, τα Μέλη και τους Φίλους, να βρίσκονται σε αγωνιστική ετοιμότητα για την υπεράσπιση των δικαίων αιτημάτων του κλάδους μας.

Δεύτερος χρόνος Καραγκιοζοκομείο

Μια νέα αρχή

Το δεύτερο δεκαήμερο του Σεπτεμβρίου αποτελεί για το κανάλι μας σημείο έναρξης των συνεχών μας δημοσιεύσεων. Όπως και σήμερα, έτσι και πέρυσι πραγματοποιήσαμε την πρώτη μας ανάρτηση, ξεκινώντας ένα ταξίδι στον κόσμο του διαδικτύου. Μετά από διακοπή μερικών μηνών με στόχο την ετοιμασία των επικείμενων αφιερωμάτων, επανερχόμαστε δυναμικά! Τα ρολά σηκώνονται, το κουδουνάκι χτυπά και η δεύτερη χρονιά του Καραγκιοζοκομείου ξεκινά!

Πίσω από κάθε ανάρτηση σε όλες τις διαδικτυακές πλατφόρμες κρύβονται ο Δημήτρης Παναγιωτάκος και ο Νίκος Αργυρόπουλος. Κίνητρό μας αποτελεί αποκλειστικά η αγάπη που τρέφουμε για το θέατρο σκιών και για τον ξυπόλυτο πρωταγωνιστή. Όπως δηλώνουμε σε κάθε μας δημοσίευση, ο οικονομικός παράγοντας δεν διαδραματίζει κανένα ρόλο, καθώς όλες οι αναρτήσεις μας, ακόμα και οι ιδιωτικές μας παραγωγές, προορίζονται για το κοινό μας, για εσάς. Επιπλέον, μεγάλο τμήμα της παρούσας δουλειάς -ίσως το μεγαλύτερο- ανήκει στους συνεργάτες μας, οι οποίοι μας τιμούν με την εμπιστοσύνη που μας δείχνουν για μία ακόμα χρονιά. Η υποστήριξη και η θετική τους ανταπόκριση είναι καθοριστική για την υλοποίηση κάθε πρωταρχικής μας ιδέας και δεν μπορούμε να την ανταποδώσουμε με ένα απλό ευχαριστώ.

Συνεχίζοντας τις περσινές σειρές αναρτήσεων, βασικό

σημείο αναφοράς είναι η διαδικτυακή μας συνάντηση την πρώτη Παρασκευή κάθε μήνα μέσω της "Καραγκιοζοκουβέντας", μιας εκπομπής ιστορικού χαρακτήρα. Επίσης, παράλληλα αφιερώματα σε θεματικές του ελληνικού καραγκιόζη και σε προσωπικότητες που σημάδεψαν την καλλιτεχνική του πορεία είναι μερικές από τις ιδέες που θέλουμε να πραγματοποιήσουμε. Φυσικά, νέες συνεργασίες και εκπλήξεις δεν θα λείψουν, ωστόσο είναι προτιμότερο να τις κρατήσουμε κρυφές, με στόχο να αποκαλυφθούν μέσα στη χρονιά.

Το ταξίδι στον κόσμο της σκιάς συνεχίζεται και μας επιφυλάσσει πολλές συγκινήσεις. Ήδη σας οφείλουμε ένα τεράστιο ευχαριστώ για την ανταπόκριση και την υποστήριξη που μας έχετε δείξει μέχρι τώρα. Με συνεχείς αναρτήσεις σε Youtube (Καραγκιοζοκομείο), Facebook (Καραγκιοζοκομείο / @karagiozokomio) και Instagram (karagiozokomio) ελπίζουμε πως θα ικανοποιήσουμε τις προσδοκίες και τις επιθυμίες σας. Τα σχόλια και η κριτική σας είναι ευπρόσδεκτα και μας βοηθούν σε μεγάλο βαθμό να βελτιώσουμε το τελικό αποτέλεσμα. Σας περιμένουμε όλους στην παρέα μας!

Βρείτε μας, ακολουθήστε μας, διαδώστε μας!

Τα λέμε σύντομα.

Δημήτρης-Νίκος

Η γυναικεία παρουσία στο Θέατρο Σκιών του Καραγκιόζη

Καλλιόπη (Πόπη) Τζουβάνα

Ιστορικά το Θέατρο Σκιών ως τέχνη πιθανολογείται πως αναπτύχθηκε τον 11^ο με 12^ο αιώνα μ.χ. στις χώρες τις Νοτιοανατολικής Ασίας (Ινδία, Καμπότζη, Ταϊλάνδη, Ιάβα, Κεϋλάνη, Μαλαισία). Συγκεκριμένα για το Θέατρο του Καραγκιόζη, οι πρώτες ιστορικά βεβαιωμένες πληροφορίες αναφέρονται στα μέσα του 17^{ου} αιώνα, ενώ ελληνικό χαρακτήρα στο Θέατρο Σκιών έδωσε ο πατρινός ψάλτης Δημήτριος Σαρδούνης, το 1890, που έμεινε γνωστός ως Μίμαρος, λόγω της εξαιρετικής ικανότητάς του στη μίμηση φωνών.

Παράγοντας που συνετέλεσε στην περιορισμένη προβολή του γυναικείου ρόλου στις παραστάσεις του Καραγκιόζη, υπήρξε το γεγονός ότι οι καραγκιοζοπαίχτες ήταν και εξακολουθούν να είναι κυρίως άντρες και η μίμηση των γυναικείων φωνών απαιτούσε ιδιαίτερο χρώμα και αρκετή πρακτική εξάσκηση.

Οι γυναικείες μορφές στο Θέατρο Σκιών μπορεί να ενσαρκώνουν βοηθητικούς ρόλους, αλλά κατά τη δράση τους προβάλλουν σημαντικές αξίες, προσφέροντας την ουσία της γυναικείας προσωπικότητας στην καθημερινή ζωή, ώστε να ασκούν διδακτική επίδραση στους θεατές. Έτσι, κάθε άλλο παρά περνούσε απαρατήρητη η παρουσία του γυναικείου φύλου πάνω στο μπερντέ.

Οι καλλιτέχνες καραγκιοζοπαίχτες αναδεικνύουν τη σημαντικότητα της γυναικείας μορφής κυρίως μέσα από τους ρόλους δύο εντελώς αντίθετων χαρακτήρων, της **Αγλαΐας** και της **Βεζυροπούλας**. Χρησιμοποιούν βέβαια και άλλους χαρακτήρες, όπως της Χαϊριέ, Φατμέ, Σερίνης, αλλά και ιστορικές γυναικείες προσωπικότητες, της Ωραιάς Ελένης, της Κασσιανής, της Τζαβέλαινας, της κυρά Φροσύνης, καθώς και φιγούρες της καθημερινής ζωής, της υπηρέτριας, της νοσοκόμας, της γριάς, της

βλαχοπούλας κ.α.

Μέσα από το ρόλο της Αγλαΐας ή (Καραγκιόζαινας) ή (Ζαμπέτας κατά το Μόλλα), που στην ετυμολογία της ερμηνεύεται «αυτή που ελέγχει», ο θεατής αντικρύζει (παρόλο που η εμφάνισή της στον μπερντέ δεν είναι τακτική) μια όχι και τόσο ευπαρουσίαστη λαϊκή γυναίκα, υπομονετική, νοικοκυρά, αλλά και εργατική, αφού ξενοδολεύει για να προσφέρει στις ανάγκες του σπιτιού. Συνήθως ακούγεται η φωνή

**Βεζυροπούλα
του Φώτη
Ράμμου**

της μέσα από την παράγκα διαμαρτυρόμενη για τα διάφορα τεχνάσματα του Καραγκιόζη, ενώ είναι αφοσιωμένη στο σύζυγό της, τα παιδιά της και το σπίτι της παρόλες τις δυσκολίες που περνάει.

Σε αντίθεση με την Αγλαΐα, η έξυπνη, καλοντυμένη, καλομαθημένη, όμορφη και ποθητή Βεζυροποπούλα προβάλλεται ως ο τύπος της γυναίκας με δυναμικό χαρακτήρα, που, ενώ πολλοί είναι οι «μνηστήρες» που την πολιορκούν, εκείνη δεν υποκύπτει, επειδή θέλει να πετύχει τον δικό της σκοπό, δηλαδή να παντρευτεί τον άντρα που αγαπά. Δείχνει απόλυτο σεβασμό στο πρόσωπο του πατέρα της, δίχως αυτό να επηρεάζει την εσωτερική της

ανεξαρτησία, εφευρίσκοντας πάντα λύσεις για να ξεγλιστρά από την πίεση του.

Στις γυναικείες μορφές που παρουσιάζονται στον Καραγκιόζη, μόνο θετικά στοιχεία προβάλλονται. Δεν θα δούμε κακεντρεχείς ή δόλιες γυναίκες που με ύπουλες πράξεις θα προσπαθήσουν να διεκδικήσουν πράγματα. Για τις όποιες επιθυμίες τους, θα καταβάλουν προσπάθεια, μέσα από καλοσυνάτες και με ευγένεια πράξεις, χωρίς να θίζουν ή να προσβάλλουν τους συνανθρώπους τους προκειμένου να υλοποιηθούν.

Αντιλαμβανόμαστε, λοιπόν, ότι παρόλο που την εποχή της ανάπτυξης του Θεάτρου Σκιών, οι γυναίκες δεν έβγαιναν από τα σπίτια τους και δεν είχαν την δυνατότητα να παρακολουθήσουν παραστάσεις, οι καραγκιοζοπαίχτες με τα έργα τους, ανέτρεπαν το στερεότυπο που ήθελε τον άντρα κυρίαρχο σε όλους τους τομείς. Μέσα από τους μικρούς, βοηθητικούς ρόλους, των γυναικών, έδιναν ιδιαίτερη προσέγγιση και αξία στην γυναικεία παρουσία.

Ευχαριστώ ιδιαίτερα τον κύριο Ιάσωνα Μελισσηνό για την πολύτιμη βοήθειά του.

Με σεβασμό και εκτίμηση,

προς το Θέατρο Σκιών Καραγκιόζη
Τζουβάνα Καλλιόπη- Πόπη (Ράμμου)

Κοπέλα του Γιώργου Χαρίδημου

Γιατί ο Καραγκιόζης μας ΔΕΝ είναι βρισιά;

του **Νίκου Μπαρμπούτη**
Καραγκιοζοπαίκτη

Αγαπητοί αναγνώστες, συνάδελφοι και φίλοι
γεια σας και χαρά σας!

Με αφορμή μια εκτενή συζήτηση που είχα με συντεχνίτη Καλλιτέχνη, μου δόθηκε το ερέθισμα να καταπιastώ με το θέμα της αποκατάστασης του ονόματος του Καραγκιόζη. Κατά το παρελθόν, έχω εκφράσει έντονα τη δυσανεξία μου για την χρησιμοποίηση του ονόματος του Καραγκιόζη σαν βρισιά, σε ατέλειωτες συζητήσεις με συντεχνίτες, δικούς μου ανθρώπους και ευρύτερες κοινωνικές συναναστροφές. Με τις κάτωθι επεξηγήσεις που παραθέτω, επιδιώκω και προσδοκώ να κάνω σαφή τη θέση μου και παράλληλα να ξεδιαλύνω στο μέτρο του δυνατού το τοπίο, δεδομένου ότι επικρατεί μια σύγχυση επί του θέματος. Φυσικά το παρόν άρθρο αποτελεί έκθεση των προσωπικών μου απόψεων και σε καμία περίπτωση δεν εκφράζει την συλλογική αντίληψη που επικρατεί, δεδομένου ότι έχουν καταγραφεί και ειπωθεί θέσεις στο παρελθόν από ερευνητές του Θεάτρου Σκιών, από συντεχνίτες εκπροσώπους του είδους και από μελετητές οι οποίες είναι αντιφατικές κατ' εμέ και δεν απηχούν στην δική μου θεώρηση.

Λίγο έως πολύ στην χώρα μας, έχουμε ακούσει κάποιον συνάνθρωπο μας να αποκαλεί τον αντισυμβαλλόμενο του “Καραγκιόζη” με υποτιμητικό τόνο και χαρακτήρα. Οι πιο συνηθισμένες απαξιωτικές εκφράσεις που ηχούν στα αυτιά μας είναι: “Άντε ρε Καραγκιόζη”, “Είσαι Καραγκιόζης ρε”, “Άντε χαθείτε ρε Καραγκιόζηδες” κλπ. Δυστυχώς τείνει να καθι-

ερωθεί ως βρισιά σε ένα μέρος του Ελληνικού λαού, παρότι δεν διώκεται βάση Νομοθετικού διατάγματος. Όμως πολύ συχνά αδίκως χρησιμοποιείται με προσβλητικό τόνο ακόμα και μέσα στην Βουλή μεταξύ Πολιτικών. Πόσο άδικο αυτό; Δεδομένου ότι με την καυστική του σάτιρα ο Καραγκιόζης μας χτυπάει αδυσώπητα τους διεφθαρμένους Πολιτικούς και τα διαπλεκόμενα, καυτηριάζοντας κάθε τους κίνηση, οπότε το να χρησιμοποιείται το όνομα του για να θίξει κάποιον Πολιτικό είναι οξύμωρο.

Ας βάλουμε τα πράγματα όμως σε μια σειρά. Ποιός είναι ο κύριος λόγος που το όνομα του Καραγκιόζη μας χρησιμοποιείται σαν βρισιά από κάποιους; Αυτό το τόσο απλό ερώτημα, που τελικά αποδεικνύεται αρκετά δύσκολο να απαντηθεί επί της ουσίας. Αν εστιάσουμε στην ποιότητα και όχι στην ποσότητα των ανθρώπων που το χρησιμοποιούν ως βρισιά κατά πλειοψηφία, ίσως να βρούμε κάποιες από τις απαντήσεις που αναζητούμε. Να διευκρινίσω ότι αναφέρομαι στον κανόνα και όχι στις εξαιρέσεις ανθρώπων που λειτουργούν ως φερέφωνα και απλά τους είναι οικείο στα αυτιά τους από κοινωνικά περιβάλλοντα και το χρησιμοποιούν σαν βρισιά, χωρίς να έχουν συναίσθηση της πράξεως τους.

Πλειοψηφικά λοιπόν, οι άνθρωποι που μεταχειρίζονται το όνομα του Καραγκιόζη μας για να θίξουν κάποιον αποτελούνται από λαϊκά στρώματα, από τα οποία κατά ένα αξιοσημείωτο ποσοστό απουσιάζει η ακαδημαϊκή και κυρίως η κοινωνική μόρφωση - παιδεία. Εστιάζουν στην εξωτερική εμφάνιση του ξυπόλητου λαϊκού μας ήρωα, αγνοώντας παντελώς

τους συμβολισμούς που εμπεριέχει. Εστιάζουν επίσης στα καλαμπούρια που συνηθίζει να μοιράζει απλόχερα ο ήρωας μας, χαρίζοντας το γέλιο και την ψυχαγωγία και καταφεύγουν σε άστοχους συσχετισμούς μεταξύ του αστείου και του γελοίου.

Μια απόδειξη της απουσίας παιδείας σε ένα ευρύτερο πλαίσιο για την προαναφερθείσα μερίδα ανθρώπων, αποτελεί η παντελής τους άγνοια για τους συμβολισμούς στον χαρακτήρα του Καραγκιόζη. Εάν προσφύγουμε σε ένα ερμηνευτικό λεξικό, θα δούμε στην λέξη Καραγκιόζης την κάτωθι ερμηνεία: { Καραγκιόζης: Ο Πρωταγωνιστής του Θεάτρου Σκιών, ο τύπος του τεμπέλη, πειναλέου, κακοφτιαγμένου και παμπόνηρου ανθρώπου, ο γελωτοποιός (Πηγή: Ελληνικό Λεξικό- Τεγόπουλος- Φυτράκης 1993)}.

Εάν εμβαθύνουμε και αναλύσουμε μια προς μία τις ερμηνείες, εστιάζοντας στους συμβολισμούς για τον ήρωα μας, θεωρώ ότι βρίσκουμε όχι μόνο την άκρη του νήματος αλλά και κάθε απαραίτητη διευκρίνιση που αποζητούμε. Η τεμπελιά του δεν αποτελεί ιδίον του χαρακτήρα του, αλλά μια μορφή αναρχισμού δεδομένου ότι δεν μπαίνει σε καλούπια, είναι ένα άναρχο πνεύμα που δεν συμβιβάζεται και δεν υποτάσσεται σε διαταγές ανωτέρων. Επιδιώκει την αυτεξουσιότητα με όποιο τίμημα, απαρνούμενος κάθε ιδιωτική φροντίδα και περιφερόμενος με μια επιβεβλημένη από τον εαυτό

του ξυπολησιά! Μια συμβολική ξυπολησιά ελευθερίας που δεν θωρακίζεται μέσα σε παπούτσια! Άλλωστε ποιος τεμπέλης έχει καταπιαστεί με τόσα πολλά επαγγέλματα για την επιβίωση; Πειναλέος είναι, γιατί συμβολίζει το φτωχό λαό που μοχθεί για να αντεπεξέλθει στις υποχρεώσεις του παλεύοντας με τα "καταραμένα φίδια" που τον καταδυναστεύουν, με σύμβολο της οικονομικής εξαθλίωσης του το μπάλωμα! Κακοφτιαγμένος είναι, γιατί κουβαλάει στην καμπούρα του τα βάσανα, τους καημούς και τα ντέρτια του Ελληνικού λαού. Σαν σύμβολο της βιοπάλης και της ταλαιπωρίας, δεν θα μπορούσε να είναι ευπαρουσίαστος και οπτικά καλαίσθητος. Οπότε κάθε παραλληλισμός με τον αντίστοιχο <<κλόουν>> που αποκαλούν οι Αγγλόφωνοι τον ασουλούπωτο και εκ φύσεως άσχημο σε όψη, είναι επιεικέστατα ρατσιστικός και άτοπος. Αφενός διότι ο Κλόουν είναι Performer - Ψυχαγωγός που καλείται να ερμηνεύσει ένα θα λέγαμε one man show, αλλά κυρίως είναι επάγγελμα, οπότε είναι τελείως άστοχο να χρησιμοποιείται για να προσβάλει κάποιον άλλον. Αφετέρου διότι το γεγονός ότι γεννήθηκε κάποιος δύσμορφος, δεν δίνει το δικαίωμα σε κανέναν να τον λοιδορήσει διότι σε περίπτωση που το πράξει τότε η πράξη του αποτελεί ρατσιστική επίθεση και είναι ένα ξεκάθαρο είδος εκφοβισμού - bullying .

Ας επιστρέψουμε όμως στον χαρακτήρα του Κα-

ραγκιόζη μας. Παμπόνηρος είναι, αλλά όχι με αρνητική υπόσταση αλλά εν αντιθέσει με σοφία και διευρυμένους πνευματικούς ορίζοντες. Άλλωστε η πονηριά εμπεριέχει και την έννοια της ευφυΐας, για τον λόγο αυτό δεν χαρακτηρίζεται ως κουτοπόνηρος αλλά ως παμπόνηρος. Οπότε κάθε παραλληλισμός με τον βλάκα που έχει περιορισμένη νόηση είναι επίσης τελείως άστοχος. Γελωτοποιός είναι, αφού ο κύριος στόχος του είναι να προκαλεί γέλιο, χαρά, διασκέδαση, ψυχαγωγία και χαμόγελο. Κι εδώ τίθεται το ερώτημα: Ποιά από τις παραπάνω ερμηνείες έχει υποτιμητικό χαρακτήρα ώστε να δικαιολογεί την χρήση του ονόματος σαν βρισιά;

Κάθε νοήμων άνθρωπος συνειδητοποιεί πως καμιά ερμηνεία δεν είναι προσβλητική, απλά δυστυχώς δεν είναι ευδιάκριτο αυτό για όσους εξετάζουν το θέμα επιφανειακά. Βασιζόμενοι λοιπόν στην έκφραση: << κάποιος βλέπουν και κάποιος άλλοι απλά κοιτούν>> σε μια ελεύθερη απόδοση θα λέγαμε ότι όραση έχουν όλοι, αντίληψη όμως όχι! Η σωστή κρίση θα πρέπει να συνοδεύεται πάντα από το ανάλογο γνωστικό υπόβαθρο γιατί όπως χαρακτηριστικά ισχυριζόταν και ο Πλάτων σε ένα απόφθεγμα του: “ Όποιος δεν έχει γνώση, δεν δικαιούται να έχει γνώμη” εννοώντας ότι σε συνθήκες Δημοκρατίας ο καθένας έχει την γνώμη του, αλλά ιδανικό θα ήταν να την κρατάει για τον εαυτό του και να μην προσπαθεί να την επιβάλει σε κάποιον αντισυμβαλλόμενο, εάν αυτή η άποψη δεν συνοδεύεται από γνώση!

Έτσι λοιπόν, εάν κάποιος κρίνει τον χαρακτήρα του Καραγκιόζη άμα τη εμφανίσει άνευ γνώσεως, τότε παρορμητικά και επιπόλαια θα τον παρομοιάσει ρατσιστικά σε σύμβολο απαξίωσης και υποτίμησης.

Εάν όμως εστιάσει και κατανοήσει τους συμβολισμούς που προαναφέραμε, τότε με μαθηματική ακρίβεια θα αναθεωρήσει και θα αναιρέσει τις πρώιμες του απόψεις. Επίσης η χρήση του ονόματος του με υβριστικό χαρακτήρα θεωρώ δεν έχει καμία σχέση με την Τέχνη μας και δεν προσβάλει το Ελληνικό Θέατρο Σκιών.

Για τον λόγο αυτό, με βρίσκουν τελείως αντίθετο απόψεις που ισχυρίζονται ότι λειτουργεί αντί-

στροφα και η χρήση του ονόματος σαν βρισιά που ακούγεται με συχνότητα, αποδεικνύει ότι η Τέχνη μας είναι ζωντανή ως θέαμα, λειτουργεί δηλαδή ως διαφήμιση.

Κατά την προσωπική μου άποψη, εάν κάπου στην χρήση του ονόματος του Καραγκιόζη σαν βρισιά εμπλέκεται και η Τέχνη του Θεάτρου Σκιών, τότε σίγουρα αποτελεί ξεκάθαρη δυσφήμιση για αυτήν εφόσον χρησιμοποιείται με απαξιωτικό και υποτιμητικό τόνο.

Εν κατακλείδι και με γνώμονα ότι αφουγκραζόμαστε το πνεύμα και την ιδεολογία του ξυπόλητου λαϊκού θυμόσοφου, καταλήγουμε στο πόρισμα ότι κανένα από τα φαινομενικά αρνητικά χαρακτηριστικά (για τους μη σχετικούς - μυημένους) δεν είναι επί της ουσίας αρνητικό και για τον λόγο αυτό είναι τελείως λάθος να λερώνεται το όνομα του ως ύβρις! Μακάρι ο κόσμος μας να είχε περισσότερους ευφυείς, επαναστάτες, ονειροπόλους, ρομαντικούς αλλά κυρίως αγαθόψυχους, φιλότιμους και πάνω από όλα ΗΡΩΕΣ όπως ο Καραγκιόζης μας! Θα ήταν καλύτερος κόσμος !!!

Υ.Γ: Το παραπάνω άρθρο συντάχθηκε τον Ιούλη του 2020. Δυο μήνες αργότερα και συγκεκριμένα στις 14/09/2020 δημοσιεύθηκε άρθρο με τίτλο “Ένας Καραγκιόζης” ενός συγγραφέα στην ιστοσελίδα Capital.gr. Στο εν λόγω άρθρο λοιπόν γίνεται παραλληλισμός του χαρακτήρα του Καραγκιόζη μας με μια σωρεία αρνητικών γνωρισμάτων όπως η κουτοπονηριά, η θρασυδειλία, η ανικανότητα κλπ.

Κατά τη γνώμη του συγγραφέα, ο λαϊκός μας ήρωας ενσαρκώνει ό,τι βδελυρότερο. Το πιο λυπηρό είναι ότι ο λόγος του δεν είναι απλά άτοπος αλλά και άδικος, διότι κατακρίνει ένα λαϊκό σύμβολο που γαλούχησε γενιές και γενιές με αξίες και διδαχές. Άτοπος λόγος, αφενός διότι αποδεικνύει έμπρακτα ότι αγνοεί παντελώς τους συμβολισμούς στον χαρακτήρα του λαϊκού μας ήρωα, χρεώνοντας του μόνο αρνητικά χαρακτηριστικά και αφετέρου διότι τα επιχειρήματα του είναι άστοχα έως ανύπαρκτα.

Για παράδειγμα αναφέρει συγκεκριμένα στο άρθρο του ότι στο ομώνυμο έργο του Μίμαρου <<Ο Μέγας Αλέξανδρος και το καταραμένο φίδι>> “ ο Μεγαλέξαντρος σκοτώνει το φίδι και αποκαμωμέ-

νος πέφτει για ύπνο, τότε ο Καραγκιόζης το σέρνει μέχρι το σαράι για να αντιποιηθεί το ανδραγάθημα", γεγονός παντελώς ανακριβές που φανερώνει προφανώς την άγνοια του εν λόγω συντάκτη για την πλοκή του έργου. Με βάση τον παραδοσιακό καμβά του σεναρίου, ο Καραγκιόζης μας σώζει τον Μεγαλέξανδρο από τα δόντια του φιδιού χτυπώντας το φίδι με το καταβρεχτήρι, είτε πετώντας ένα κεραμίδι από την παράγκα του, σε μια άλλη εκδοχή του σεναρίου. Μετά το πέρας της μάχης επέρχεται η κάθαρση. Ο ήρωας Μέγας Αλέξανδρος σκοτώνει το θηρίο και δίνει τα εύσημα στον Καραγκιόζη δείχνοντας την ευγνωμοσύνη του και παρομοιάζοντας τον με στρατιώτη, παραδεχόμενος ότι στον πόλεμο τον πρώτο ρόλο τον έχει ο απλός στρατιώτης και αν δεν ήταν εκείνος που τον βοήθησε, το φίδι θα τον είχε κατασπαράξει. Στην συνέχεια ο Μεγαλέξαντρος αποχωρεί λέγοντας στον Καραγκιόζη ότι δεν επιθυμεί την αμοιβή που είχε προαναγγείλει ο Πασάς του τόπου και ότι του την χαρίζει, διότι στην ουσία η έννοια του απελευθερωτή από τα δεινά ήρωα προϋποθέτει να είναι ανιδιοτελής. Τέλος ο Καραγκιόζης θέλοντας να ξεγελάσει για λίγο την πείνα του, αναφέρει στον Πασά ότι εκείνος σκότωσε το φίδι μέχρι να αποκαλυφθεί η αλήθεια και να διωχθεί από το σαράι κωμικά δαρμένοις αλλά χορτασμένοις!

Το προαναφερθέν συμβάν όμως, γίνεται καθαρά για ψυχαγωγικούς λόγους για να προκαλέσει το γέλιο, οπότε δεν αποτελεί σε καμία περίπτωση απάτη, είτε ότι ο Καραγκιόζης καπηλεύεται τη δόξα του ήρωα Αλέξανδρου και το διαπόνημά του. Έτσι λοιπόν, αποδεικνύει έμπρακτα ο εν λόγω συγγραφέας ότι εάν ο οποιοσδήποτε ανεξαρτήτου μορφωτικού επιπέδου, εξετάσει το ζήτημα επιφανειακά χωρίς να εστιάσει, να αφουγκραστεί και να εντρυφήσει τους συμβολισμούς στον χαρακτήρα του Καραγκιόζη μας, τότε κατ' επέκταση επιπόλαια θα τον στήσει στο εκτελεστικό απόσπασμα της κριτικής, παρομοιάζοντας τον με κάποια λαμόγνια της σημερινής τρέχουσας Ελληνικής πραγματικότητας.

Συμπερασματικά καταλήγουμε ότι ο εν λόγω συγγραφέας αποτελεί εξαίρεση στον κανόνα που θέλει τους ανθρώπους των γραμμάτων και των τεχνών να έχουν την ικανότητα να κατανοήσουν συμβολισμούς και παράλληλα να μην κρίνουν και κατακρίνουν εφόσον οι απόψεις τους δεν συνοδεύονται από γνωστικό υπόβαθρο. Άλλωστε ένα απόφθεγμα λέει χαρακτηριστικά: "Αρχή της Σοφίας είναι η γνώση της άγνοιας μας" και απ' ότι φαίνεται όταν διατυπώνονται και δημοσιώς τέτοιες άστοχες απόψεις, τότε με μαθηματική ακρίβεια δεν υπάρχει γνώση!

Ίστοριοῦλες καί ἱστορίες διαλεγμένες ἀπό τόν Κ. Ψυχραιμία

1821 πρὶν καί μετὰ

Η στέρνα με τα τάλαρα

Τον καιρό του 1821 στα νησιά που είχαν τον πολεμικό μας στόλο την Ύδρα και τις Σπέτσες οι προύχοντες μεγάλοι ἔμποροι οι οποίοι θησαύρισαν τον καιρό του ναυτικού αποκλεισμού της Ευρώπης, της Γαλλικής, της Ναπολέοντιας Ευρώπης από τους Άγγλους, για να εξοπλίσουν τα πλοία τους ἔβγαζαν από τις στέρνες τον παρά. Ήταν δηλαδή τόσοσ μεγάλος ο πλούτος των καπεταναίων όπου αντί για τράπεζες, συναλλαγματικές, τσεκ, κάρτες η περιουσία τους να βρίσκεται σε μορφή νομισμάτων πάρα πολλών και διαφόρων ειδών σε μεγάλες αποθήκες που ήταν οι στέρνες. Όσοι δεν ξέρουν τι θα πει στέρνα ας φανταστούν τις σημερινές πισίνες. Τα νησιά αυτά όπως και άλλα μέρη της χώρας επειδή δεν είχαν νερό συνηθιζόταν να κτίζονται από τους κατοίκους στέρνες ώστε να κατακρατείται το βρόχινο νερό για πότισμα λάτρα

ακόμα και πόσιμο. Σε αυτές τις στέρνες ἔριχναν τα ποικίλα ασημένια, χρυσά νομίσματα δουβλόνια, εσκούδα, φιορίνια, λίρες, γρόσια, ρούβλια, κοσμήματα και άλλα ώστε να σχηματίζουν σωρούς πανύψηλους! Καθώς λοιπόν ένας καπετάνιος Υδριώτης (ή Νυδριώτης όπως λεγόντουσαν τότε οι κάτοικοι της Ύδρας) μάζευε από τη στέρνα

τα νομίσματα για τις ανάγκες του πλοίου του το οποίο θα σάλπαρε στο Αιγαίο να πολεμήσει άκουσε τη γυναίκα του να γκρινιάζει ότι τώρα λίγο λίγο θα ξοδευτεί όλη τους η περιουσία με τον αγώνα και θα φτωχύνουν. Και τι απάντησε: Ας τα δώσουμε τώρα αυτά για να ζήσουμε μετά ελεύθεροι ειδάλλως αν μας νικήσουν οι Τούρκοι ούτε τα τάλαρα θα μας μείνουν μα ούτε και η ζωή μας! Έτσι λοιπόν και η καπετάνισσα η Υδραία Αρχόντισσα ἔβαλε νου και γνώση. Σήμερα όμως ο καβγάς γίνεται για τα τάλαρα ή για την Ελευθερία;

186. Έλληνας καπετάνιος
(Λευτέρης Κελαρινόπουλος),
1930, δέρμα, σινική μελάνη

Η προίκα των ξωτικών

του Γιάννη Χατζή
καλλιτέχνη του Θεάτρου Σκιών

Όμα κι αυτό τ' αποψινό! Στο περιβόλι το μικρό του Καραγκιόζη, μπήκε αυγουσιτιάτικα, ολόγιομη, η κυρά Σελήνη. Κι ασήμωσε το γιασεμί, χρύσισε τ' αγιόκλημα και τα νυχτολούλουδα στείλαν στ' αστέρια την ευωδιαστή ευγνωμοσύνη τους.

Με τη θαλασσί εσθήτα της, η μια νεράιδα, η χρυσομαλλούσα, βγήκε όλο χάρη απ' την κουφάλα της ελιάς. Μιαν άλλη πρόβαλλε το κεφάλι της μέσα από τα κλαδιά της μανόλιας, αφήνοντας τα μαλλιά της να ξεχυθούν προς τα γαρύφαλλα, που διεκδικούσαν το δικό τους μερίδιο από τη βραδιά την ξελογιάστρα. Η τρίτη η μικρότερη και μοσχαναθρεμμένη, που ήταν κόρη της Σελήνης, έφτασε όλο νάζι, κάνοντας

τσουλήθρα στις φεγγαραχιτίδες. Οι τρεις νεράιδες βρίσκονταν μια φορά το χρόνο, σαν γιόμιζε ασημί τ' αυγουσιτιάτικο φεγγάρι. Μέσα στην τρελή χαρά αγκαλιάστηκαν κι άρχισαν να χορεύουν, έναν ξέφρενο κυκλωτικό χορό, μέρα που ήτανε.

Μπρος στην παράγκα του, στην άκρη του περιβολιού, ο Καραγκιόζης που κοιμόταν αμέριμνος σαν να ενοχλήθηκε λιγάκι, γύρισε πλευρό και συνέχισε τα πεινασμένα όνειρα του. Με άδεια χέρια είχε γυρίσει πάλι από το ψάρεμα. Μια τρύπια αρβύλα και μια σπασμένη καρέκλα ήταν η «ψαριά» του. «Αχνα μην ήμουνα ψαράς και να ήμουνα Πασάς», ψιθύρισε παραμιλώντας.

Οι τρεις ξωτικές περιέργες, σταμάτησαν το χορό και κύκλωσαν τον Καραγκιόζη. Αυτός μέσα στο

βαθύ ύπνο του, ήταν ήδη ντυμένος Πασάς κι έκανε καψώνια στον Δερβέναγα.

«Καραγκιόζης: Κοίτα πάνω ρε..... κοίτα κάτω..... κοίτα μένα..... πτου εσένα.

Δερβέναγας: Πω για ορέ τρανέ, το Δερβέναγα να είν' καλό παλικάρ', πω να μη το φτύνει.

Καραγκιόζης: Μωρέ θα φας σφαλιάρα σβουριχτή, μπάρμπα Τζουρβέναγα, που θα

γυρίσουν οι φτέρνες σου ανάποδα κι αντί να πηγαίνεις θα έρχεσαι.

Όλα δω θα τα πληρώσεις μούσχαρε.

Οι ξωτικές, οι καλοκυράδες της νυχτιάς, χαμογέλασαν κι άνθισαν όλα τα μπουμπούκια στο περιβόλι. Λες και τα είχανε μιλήσει, λες και τα είχανε συμφωνήσει, πήρε η μια το λευκό απ' το λουλούδι της μανόλιας, η άλλη το απαλό χρυσαφί των φύλλων της ελιάς κι η τρίτη η μικρότερη, η κόρη της Σελήνης, σήκωσε τα χέρια προς τη φεγγαράδα κι έκοψε ένα δεμάτι φεγγαραχτίδες. Στον κόσμο τους τον άβατο, που μάτι θνητού ποτέ δεν είδε κι ανθρώπου πόδι ποτέ δεν άπτησε, πιάσανε τραγουδώντας να υφαίνουν με τη σαΐτα και το στημόνι, ένα πανί όπου θα φωλιάζουν τα όνειρα. Σαν κι αυτά που έβλεπε ο μπαλωμένος Καραγκιόζης κι έπαιρνε απαντοχή, για να μπορεί να βλέπει τον ήλιο κατάματα, σε μια ζήση, που τίποτα δεν του χάρισε.

*«Στη νύχτα τη φεγγαρόλουστη, στην ξελογιάστρα
πλάση,*

*όπου τ' αστέρια αναζητούν ανάσα να τους φτάσει,
πλέξε σαΐτα μου καλή, μικρό μας γιασεμάκι,
του ρόδου το αγκάλιασμα, με το λευκό κρινάκι.*

*Φως που σκορπίζει τα σκοτάδια,
να 'ναι το πανί τα βράδια.*

*Με ξεφαντωσές πολλές,
γέλια, όνειρα, χαρές».*

Οι υφάντρες της φεγγαράδας, σκέπασαν με το λευκό σεντονάκι τα όνειρα του Καραγκιόζη και χαρούμενες έφυγαν για του αλαργινούς, ξωτικούς τόπους τους, πέρα μακριά στη χώρα των παραμυθιών. Θα ξαναβρίσκονταν σ' ένα χρόνο, μια βραδιά σαν την αποψινή. Το σεντονάκι που υφάνανε θα φωτίζονταν κάθε βράδυ, σμίγοντας ψυχούλες και δικαιώνοντας μυστηριακά καημούς, πεθυμίες, όνειρα και μεράκια.

Ο Καραγκιόζης σαν να ζεστάθηκε καμπόσο, ασυναίσθητα τράβηξε από πάνω του το σεντονάκι κι

άνοιξε τα μάτια απορώντας. «Άλλο πάλι και τούτο»! Θαύμασε. Με τα δυο του χέρια, τέντωσε το σεντόνι μαγεμένος. Η κυρά Σελήνη, είχε γύρει το κεφάλι πάνω στη μανόλια να ξαποστάσει, έχοντας για προσκεφάλι τα μεγάλα της λουλούδια. Έσκυψε να δει καλύτερα τα καμώματα ενός φτωχού, που της χάλαγαν τη βολή της κι όλο το περιβόλι φωτίστηκε. Η σκιά του Καραγκιόζη έσμιξε με το πανί σαν μια δισδιάστατη οπτασία. Αυτός κοίταξε τη σκιά της μακριάς μύτης και της καμπούρας του, που κινιόταν μαζί του πάνω στο πανί και να δεις που τα βρήκε να είναι όμορφα. «Για δες τι κάνει η νυχτιά, όταν έχει κέφια» είπε και πάτησε τα γέλια. Τότε ήταν που ένοιωσε τι έπρεπε να κάνει για να πει «γεια στη μίζερη αχάριστη και σακάτικη ζωή» του. Είχε τόσα να κάνει πια στον κόσμο, με τον κόσμο και για τον κόσμο. Φώναξε μ' ενθουσιασμό, «που είστε μωρέ μουσικάντηδες, πιάστε τα κλαπατσιμπανα και τα πλέκαντια, λαλήστε το καμπόσο και λαμπάδιασα ο έρμος», αλλά μόνο τα τζιτζίκια τον άκουσαν κι άρχισαν να τραγουδάν το καλοκαίρι που τέλειωνε. Το θέατρο σκιών είχε γεννηθεί! Ο Καραγκιόζης έστελνε πια στ' αστέρια, τη ζωοδόχο ανάσα που τόσο πιθυμούσαν.

Χρόνια πολλά μετά, άνθρωποι επιλήσμονες, ανίδεοι κι αχάριστοι συνάμα, πιάσαν να καβγαδίζουν για του τίνος είναι το μικρό το σεντονάκι, παραβλέποντας ότι το υφάνανε τα όνειρα, η ποίηση και τα μάγια μιας βραδιάς, για να σκεπάσει το κορμί ενός ξυπολιά, που στη ζήση του πρόσφερε τόσα πολλά και πήρε τόσα λίγα. Ένα σεντονάκι νεραϊδοϋφασμένο, ένα φτωχό πανί, προϊόν των ξωτικών, για τις στράτες όλων αυτών που φορτώνουν τα όνειρα τους σ' έναν χαρταετό και τον πετάνε να πιάσει τον ήλιο.

Ο τρίτος πετεινός, ο λευκός, λάλησε και η κυρά Σελήνη κίνησε βιαστική για το κρυστάλλινο παλάτι της, να προλάβει το ξημέρωμα. Η μέρα άρχιζε! Ο Καραγκιόζης πήρε στον ώμο το σεντονάκι, στα χέρια τα μπαγκάζια και είπε να πάρει το δρόμο. Το βράδυ είχε παράσταση! Έκλεισε το μάτι στην ελιά και στην μανόλια..... αυτός ήξερε, γιατί ποτέ δεν ξέχασε τα προικιά μιας καλοκαιριάτικης βραδιάς, έτσι μια φορά κι έναν καιρό, σαν σήμερα.

16 Αυγούστου 2020

Μικρή συμβολή στην τοπική θεατρική ιστορία

Ο Κούζαρος στην Καλογρέζα και τη Νέα Ιωνία

του **Αναστάσιου Κούζη (Κούζαρου)**
καλλιτέχνη του Θεάτρου Σκιών, φιλόλογου

Το κείμενο αυτό εκφωνήθηκε στο 2^ο Συνέδριο του Πανελληνίου Σωματείου Θεάτρου Σκιών (Νέα Ιωνία, 18 Ιουνίου 2017), απ' όπου και η παρούσα δημοσίευση.

Η εφημερίδα ΑΚΚΡΟΠΟΛΙΣ την 1^η Αυγούστου 1933 ημέρα Τρίτη, σε άρθρο της υπό τον τίτλο «Οι συνοικισμοί που φθίνουν»- και το οποίο υπογράφει ο Δημοσιογράφος Θ. Τσακιρίδης- διεκτραγωδεί την ζωή των κατοίκων της Καλογρέζας: «Ανεργία, φτώχεια και επιδημίες εις Καλογρέζαν. Πρόκειται περί συνοικισμού ο οποίος αριθμεί περί

τους 5.000 κατοίκους κατά το πλείστον εργάτας, οι οποίοι περιμένουν να ζήσουν από τα ολίγα μεροκάματα, τα οποία μόλις κατορθώνουν να κάμουν εις διάστημα ενός μηνός. Από τους 1.200 περίπου εργάτας της Καλογρέζας οι 550 είναι εντελώς άνεργοι με τις τσάπες και τα φτυάρια στους ώμους ... βγαίνουν από τα σπίτια των καιπηγαίνουν πεζή εις τον συνοικισμόν της Νέας Ιωνίας δια να βρουν δουλειά. Οι βρύσες μόλις τρέχουν και αυτό

17/3/17

"Αὐτὰ ἐξέβητος Συναγὼν δαίμα-
ρος (Καρκαμύση)."

haben das ^{Un}geheimnis

ἡμῶν ἀποστολὴν τοῦ Κεῖν' ἡμετέρας τοῦ
καταβίου, καὶ οἰκονομίας Ἀγ. Ἀναργείων, αὐτοῦτον τὴν
ἐκείνους αὐτῶν αἰδέας ἐκτελεσθῶσι δημοσίᾳ δαπάνῃ,
καταμίσθῃ γ' ἰδοὺς τὰς ἐκτακτὰς δαπάνας τοῦ
κόμου ὡς οἱ δημοσίᾳ δαπάναι, ἔχοντες τὰς ἐν τῇ
ἐκείνῃ τῇ τῇ τοῦ Σ. Γ. πρὸς τὸν δόξαν

ΕΘΙΣΡΕΔΟΜΕΝ

ἐξ τὸν ἀντιπρόσωπον ὁμοῦ δίδωμι ἀπορίστην δεσφονομαίαν παραβάν-
 ον (καταρμύον) ἐξ τὸ ἐν τῷ Συναγωγῶν Μερικῶν ὁμοῦ
 φωνίας 6 καὶ φωνίας τοῦ Γραβίου βασιάνων ἀ-
 ποῦ τῆς 18^{ης} Σεπτεμβρίου 1948 μέχρι τῆς 30^{ης} Ιανουαρίου
 1949, ὁμοῦ γὰρ τῆς τῆς παροῦσης ἀπὸ τὸν ὅρον
 τῆς ἀποῦς ἀρτίων τῆς φωνίας τῆς ἀποῦς ἀρτίων δια-
 τάξουν, ὁμοῦ παρὰ τῆς ἀποῦς ἀρτίων δὲ τῆς ἀποῦς
 ἀρτίων τῆς ἀποῦς ἀρτίων τῆς ἀποῦς ἀρτίων τῆς ἀποῦς ἀρτίων
 τῆς ἀποῦς ἀρτίων.

Ex N. Davis & Co is Scropholov 1948

Larry J. Papp / 6 Nov 8.

με το σταγονόμετρο ο φωτισμός: ενώ άλλοτε είχαν μερικές λάμπες οι οποίες εφώτιζαν τους κυριωτέρους δρόμους, τώρα έσβησαν κι αυτές. Η Καλογρέζα βυθίζεται από τας πρώτας ώρας μετά την δύσιν του ηλίου εις το σκότος και η έξοδος των κατοίκων εις το έρημον εκείνο μέρος καθίσταται προβληματική Η συγκοινωνίας συνίσταται εις ένα ή δύο λεωφορεία τα οποία εκτελούν το δρομο-

ΚΙΝΗΦΟΣ ΒΙΟΛΕΤΕΡΑ
 ΝΕΑ ΙΩΝΙΑ

Ο ΕΠΙΧΑΙΟΤΕΡΟΣ ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ ΚΥΖΑΡΟΣ
 ΕΠΙΣΕ ΧΡΟΝΙΑ

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ
 'Ο μεγάλος
 ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΟΠΑΙΚΤΗΣ
ΣΠ. ΚΟΥΖΑΡΟΣ
Δευτέρα
 27/9/65

Ο ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ
ΚΑΙ
Ο ΛΥΚΑΝΘΡΩΠΟΣ
 ΩΡΑ 7-9 ΚΑΙ 9-11
 Γέλια - Γέλια
 ακράττητα
ΓΕΝ. ΕΙΣΟΔΟΣ ΔΡΧ. 6
 "Όλοι και όλες
 Στέν
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗ
του ΚΟΥΖΑΡΟΥ
 1965

ΕΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

ΚΙΝΗΦΟΣ ΡΙΟ
 ΚΑΛΟΓΡΕΖΑ

ΣΗΜΕΡΟΝ
Ο ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ
ΤΟΥ
ΣΠΥΡΟΥ ΚΟΥΖΑΡΟΥ
 2 Παραστάσεις 2
 ώρα 7-9 και 9-11

Ο ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ
ΣΤΑΡ
 ΚΑΙ Η ΠΑΝΩΛΕΘΡΙΑ
 ΤΟΥ ΜΠΑΡΜΠΑΓΙΩΡΓΟΥ
 "Όλοι και όλες
 ΣΤΟΝ ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗ
 ΤΟΥ ΚΟΥΖΑΡΟΥ
 Γέλια - Χάρα
 Φουσκοθαλασιά
 τὸ Καλαμπούρι
ΓΕΝ. ΕΙΣΟΔΟΣ ΔΡΧ. 6
ΣΗΜΕΡΟΝ

ΕΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

ΣΙΝΕ "ΡΙΟ," ΚΑΛΟΓΡΕΖΑΣ
ΤΗΝ ΠΕΜΠΤΗΝ 29 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1966
 Μεγάλη κωμωδία του μεγάλου
 καλλιτέχνη του Καραγκιόζη
ΣΠΥΡΟΥ ΚΟΥΖΑΡΟΥ
 2 ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ ΩΡΑ 7 Μ.Μ.
 ΑΠΟΓΕΥΜΑ - ΒΡΑΔΥ 9

Ο ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ ΠΡΑΚΤΩΡ
ΚΑΙ
ΟΥΝΤΑ ΜΕΝΟΣ ΓΟΡΙΛΛΑΣ

ΓΕΛΙΑ - ΧΑΡΑ - ΚΑΛΑΜΠΟΥΡΙ
ΠΡΟΣΚΛΗΣΙΣ ΑΤΟΜΑ ΔΥΟ

ΣΙΝΕ ΡΙΟ ΚΑΛΟΓΡΕΖΑ
 Η ΑΠΟΘΕΩΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗ
ΤΗΝ ΠΕΜΠΤΗ 31 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1968
ΓΕΛΙΑ - ΓΕΛΙΑ - ΓΕΛΙΑ - ΧΑΡΑ
 Ο ΑΞΕΧΑΣΤΟΣ ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ ΣΕ ΔΥΟ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ
 "Ωρα 6.30 και 8.30 μ.μ.
 Ο ΥΠΕΡΚΟΛΟΣΣΟΣ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΤΟΥ 1821
Ο ΓΕΡΟΣ ΤΟΥ ΜΩΡΗΑ
ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΚΟΛΟΚΩΤΡΩΝΗΣ
Η ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΜΟΥΣΤΑΦΑ ΠΑΣΣΑ
ΔΡΑΜΑΛΗ ΣΤΑ ΔΕΡΒΕΝΑΚΙΑ
 Η ΜΕΓΑΛΗ ΜΑΧΗ ΚΑΙ Ο ΤΟΥΡΚΟΦΑΓΟΣ ΝΙΚΗΤΑΡΑΣ
 2.30 ώρες ΧΑΡΑΣ. "Όλοι στο πόδι
 Μικροί και μεγάλοι
Ο ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ ΠΡΩΤΟΠΑΛΛΗΚΑΡΟ
ΚΟΥΖΑΡΟΣ

ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΣΟΔΟΣ ΔΡΧ. 7

ΣΙΝΕ ΑΣΤΕΡΙΑ (ΚΑΛΟΓΡΕΖΑ)

ΤΡΙΤΗ 5 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1967

Ο ΘΡΥΛΙΚΟΣ ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τού γνωστού επί 33 χρόνια Διεθνούς φήμης
ΣΠΥΡΟΥ ΚΟΥΖΑΡΟΥ

ΣΗΜΕΡΟΝ ΤΡΙΤΗ 5 - 9 - 67 Η ΥΠΕΡΚΟΜΩΔΙΑ
Ο ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ ΜΑΓΟΣ

ΑΠΟΓΕΥΜΑ 8-ΒΡΑΔΥ 9.40
Πρωταγωνιστούν: ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ - ΧΑΤΖΗΒΑΤΗΣ - ΛΕΪΛΑ
ΜΠΑΡΠΑΤΩΡΟΣ ΚΑΙ ΟΛΟΚΛΗΡΗ Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΤΟΥ ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗ

ΓΕΝ. ΕΙΣΟΔΟΣ 6 ΔΡΧ.
ΤΟΝ 6 900

ΚΙΝ/ΦΟΣ ΡΙΟ

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

ΤΟΥ
ΜΕΓΑΛΟΥ ΕΠΙ 32 ΧΡΟΝΙΑ
ΣΠΥΡΟΥ ΚΟΥΖΑΡΟΥ

ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ
ΣΗΜΕΡΟΝ
Ο Θ. ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ

ΓΕΛΙΑ **ΧΑΡΑ**

2 ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ
ΟΡΑ 6:30 ΚΑΙ 8:30 ΚΑΤΑΛΗΛΟ

ΚΙΝ)ΦΟΣ ΑΣΤΕΡΙΑ
ΚΑΛΟΓΡΕΖΑ

ΤΡΙΤΗ 26 ΙΟΥΛΙΟΥ 1966

Ο ΘΡΥΛΙΚΟΣ ΚΑΙ ΛΑΟΦΙΛΗΣ

Επί 33 χρόνια στην ΚΑΛΟΓΡΕΖΑ
Ο ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΟΠΑΙΚΤΗΣ
ΣΠΥΡΟΣ ΚΟΥΖΑΡΟΣ

ΣΕ ΔΥΟ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ
ΑΠΟΓΕΥΜΑ 8.15 ΒΡΑΔΥ 10
ΜΕ ΤΟ ΥΠΕΡΟΧΟΝ ΈΡΧΟΝ

Ο ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ
& ΤΟ ΑΙΝΙΓΜΑ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΟΠΟΥΛΑΣ

Γέλια - χαρά δά σās ξετρελλάνη στά
γέλια. "Όλοι και όλες μικροί και
μεγάλοι ΣΗΜΕΡΟΝ στόν ΚΟΥΖΑΡΟ

ΓΕΝ. ΕΙΣΟΔΟΣ ΔΡ. 6

λόγιο κάθε μία ώρα μόνο όταν ο καιρός είναι καλός..... υπάρχουν δε και πέντε-έξι αποχωρητήρια χωρίς πόρτες και οροφή....».

Μέσα σε αυτές τις άθλιες βιοτικές συνθήκες που επικρατούσαν στο συνοικισμό, Κυρίες και Κύριοι, ένα μόνο φως, το αμυδρό φως των μπερντέδων του Καραγκιόζη φώτιζε τα μάτια και τις ψυχές των μικρών και μεγάλων παρηγορώντας και ψυχαγωγώντας τους, και ιδιαιτέρως το φως της σκηνής του

νεαρού τότε Καραγκιόζοπαίκτη Σπύρου Κούζαρου. Να τι μαρτυρεί ο ίδιος στα αυτοβιογραφικά του σημειώματα: το 1933 στην Καλογρέζα ήρθαν 5-6 Καραγκιόζοπαίκτες να με συναγωνιστούν. Σε μια πλατεία έπαιζαμε 6 «Καραγκιόζηδες», μα εκείνο το βράδυ δεν έπαιξε κανείς τους! Μόνο εγώ έπαιξα!! Κι αυτό γιατί, εκτός των άλλων, είπα στον κο Μόλλα, που του εξωγράφιζα τις φιγούρες και τις ρεκλάμες και μου έδωσε τις δερμάτινες φιγούρες από καμηλόδερμα – και την άλλη μέρα στο Δημοτικό Θέατρο, όπου εσυχνάσαμε όλοι οι εκλεκτοί τότε Καραγκιόζοπαίκτες. Ο Δεδούσαρος, που έπαιζε στο Πασσαλιμάνι, ο Μανωλόπουλος στο Μεταξουργείο, ο Ιωάννης Ιατρίδης, συμπαίκτης του Σωτήρη Σπαθάρη, ο Μόλλας στις στήλες του Ολυμπίου Διός και ο εκλεκτότερος Ντίνος Θεοδωρόπουλος και μάλιστα μου. Εκεί που εκαθόμαστε έρχεται ο μεγάλος τότε "Γέρο-Ευδιάς" ή "Μπάρμπα Νικόλας", σπουδαίος καλλιτέχνης και μαθητής του Παγκάλου και Μπέκου – 11 σχεδόν χρόνια πριν ο Ευδιάς έπαιζε ήδη τον Ιούλιο του 1924 στην Ξάνθη, στο Θέατρο «Δημοκρατία» με το ΜΠΑΡΜΠΑ-

ΓΙΩΡΓΟ ΤΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥΡΛΟΥ ΓΕΛΙΑ - και λέει ενώπιον όλων των Καραγκιοζοπαικτών: «Είδες, καλέ κυρ-Αντώνη Μόλλα, επήγα να παίξω στην Καλογρέζα και δεν πάτησε κανείς. Όλος ο κόσμος επήγε στον Κούζαρο. Αυτός ο Κούζαρος ποιος είναι;” “Να ο Σπυρέτος είναι!” είπε ο Μόλλας. Παραβρίσκονταν και ο σπουδαίος Γεώργιος Κουτσούρης ο Νικόλαος Κουλουφάκος, ο Ιωάννης Μουστάκας ο συγγραφέας του Καραγκιόζη. Ήταν η πρώτη το 1933-34 μα όχι και η τελευταία φορά που ο Κούζαρος άσκησε την τέχνη του προς ψυχαγωγία των κατοίκων της Καλογρέζας και της ευρύτερης περιοχής της Νέας Ιωνίας – Νέας Φιλαδέλφειας – Περισσού – Νέου Ηρακλείου.

Επανεμφανίζεται το 1934, το 1938 και μεταπολεμικά το 1944. Το 1948, στην Καλογρέζα στο καφενείου Στεφάνου Βουτσινά από 1^η έως 31 Σεπτεμβρίου του 48

Στον Περισσό της Ν. Ιωνίας καφενείο Γεράσιμου Βαλλιάνου από 18 – 31 Δεκεμβρίου 1948 και από 1^η – 31 Νοεμβρίου 1949.

Το 1950 στήνει θέατρο στην Καλογρέζα στην οδό Σμύρνης 53 στη μάντρα του Κωνσταντίνου Νιανοπέτρου από 17 Ιουλίου 1950 – 3 Σεπτεμβρίου 1951, με έργα «Ας τον κρίνει ο Θεός», «Ο Σκαλτσοδήμος, Διάκος» «Ο Βλάχος Λόρδος, Ο Σκαλτσοδήμος», «Ο Αρκουδόγιαννης», «Ο Αστροπόγιαννος», «Ο Κολοκοτρώνης». «Ο Θησεύς», «Ο Οιδίπους», «Η Πενταγιώτισσα», «Οι Δεινόσαυροι», «Η αρπαγή της Βεζυροπούλας».

και από 20 Μαΐου του 1952 έως και το Φεβρουάριο του 1953.

Ο Κούζαρος επανακάμπτει την περιοχή όταν πραγματοποίησε με μεγάλη επιτυχία παραστάσεις στους θερινούς Κινηματογράφους Αθηνών προαστείων και περιχώρων από το 1965 έως το 1973.

Τη Δευτέρα 27/9/1965 παρουσιάζει στον Κινηματογράφο ΒΙΟΛΕΤΕΡΑ της Νέας Ιωνίας το έργο «Καραγκιόζη και τον Λυκάνθρωπο» σε δύο παραστάσεις.

Την Κυριακή 28/1/1966 στον Κινηματογράφο ΡΙΟ της Καλογρέζας (Σμύρνης 50 & Κων/πόλεως)

το έργο «Ο Καραγκιόζης Σταρ και η πανωλεθρία του Μπαρμπαγιώργου», Θεατρώνης ο Ευστάθιος καθώς και στις 4/3 της ίδιας χρονιάς.

Ο Κινηματογράφος ΑΣΤΕΡΙΑ της Καλογρέζας φιλοξενεί το έργο «Ο Καραγκιόζης και το αίνιγμα της Τουρκοπούλας», την Τρίτη 26/7/1966. Η χρονιά κλείνει με τον «Καραγκιόζη πράκτορα» και τον «Ιπτάμενο Γορίλλα», και πάλι στο ΡΙΟ την Πέμπτη 29/12/1966. Το 1967 δίδεται στα ΑΣΤΕΡΙΑ «Ο Καραγκιόζης Μάγος» την Τρίτη 5/9/1967. Το 1968 στις 31 Οκτωβρίου ημέρα Πέμπτη παίζεται η ηρωική παράσταση «Ο Γέρος του Μωρηά Θεόδωρος Κολοκοτρώνης», «Η καταστροφή του Μαχμούτ

Πασσά Δράμαλη στα Δερβενάκια», «Η Μεγάλη Μάχη και ο Τουρκοφάγος Νικηταράς».

Τέλος στις 20 Ιουλίου 1972 δίδει παράσταση στον Κινηματογράφο ΜΑΡΙΤΤΑ μαζί με το γιό του Τάσο. Από τα ανωτέρω καταδεικνύεται πως ο Καραγκιόζης του Κούζαρου εθεάτρισε συστηματικά το κοινό της ευρύτερης περιοχής και όχι μόνο, την περίοδο 1933 – 1968, οπότε και συνταξιοδοτήθηκε για να παραλάβει τη σκυτάλη ο τότε «μικρότερος Καραγκιοζοπαίκτης του κόσμου» Τάσος Κούζαρος, στις καλοκαιρινές εκδηλώσεις στο άλσος της Νέας Φιλαδέλφειας 1969-1971.

ΑΔΕΙΑ ΤΕΛΕΣΕΩΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΘΕΑΜΑΤΟΣ

Επιτρέπεται εις τόν κ. Σωκρίδαν Κολζαρος
 όπως τελείη εν τῷ ΚΙΘΑ ΜΑΡΙΤΤΑ (ΚΑΡΑΓΕΩΡ) κάτωθι παρα-
 στάσεις ἐπὶ καταβολῇ τῶν νομίμων τελῶν: 8 λίμν.

Χρονολογίαι	Παραστάσεων		Τέλος	Σύνολον τέλους
	Εἶδος	Ποσόν	Δραχμας	Δραχμας
	Πρωίναί			
	Ἀπογευματιναί			
<u>20/11/72</u>	Νυκτεριναί	<u>1</u>	<u>4,50</u>	<u>4,50</u>
Τὸ ὅλον..... Δραχ...				<u>4,50</u>
Σύνολον Δραχ....				

Τὰ ἔναντι τέλη εἰσπράχθησαν
 διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 61543/18-7-72
 διπλοτύπου εἰσπράξεως.
 Ἐν Ἀθήναις τῇ 18-7-72
 Ὁ Ἐπιμελητὴς Εἰσπράξεως
 Ὁ Λογιστὴς
 Εὐφωρὴν
 Ὁ Ελεγκτὴς
 Α. Μ. 2000...
 2190/5-72/20.000

ΚΑΛΟΓΡΕΖΑ. 6. Σεπτεμβρίου 1951

	ΕΙΣΠΡΑΞΙ	ΦΟΡΩ	ΕΠΙΡΑ
6. Ἀστὸν κρίνη ὁδοῦ.	75.	0	45.
7. ΟΣΚΑΛΤΣΟΔΗΜΟΣ ΔΙΑΚΟ.	44	0	24
8. ὉΜΑΧΟΣ ΛΟΡΔΟΣ ΟΣΚΑΛΤΣΟΔΗΜΟΣ	93	0	59
9. Ὁ ΑΡΜΑΝΔΟΓΙΑΝΝΗΣ	260	40	130.
10.			
11. Ὁ ΑΣΤ. ΟΔΟΓΡΑΦ.	27	0	11-
12. ΟΚΚΟΠ. ΚΟΤΛΩΝΗΣ	31	0.	18-
13.			
14. Ὁ ΘΗΣΕΥΣ	68. γὰρ	0	37
15. Ὁ ΟΙΔΙΠΟΥΣ	241	46	115
16.			
17. Η ΠΕΝΤΑΓΙΩΤΙΣΗ	40	0	24
18.			
19. ΟΙΔΙΝΟΣ ΑΥΡΟΙ	40	0	25
20. ΜΑΡΠΑΓΗ ΤΗΣ ΒΕΛΥΡΟΦΙΑΣ	24		
22.			

Ο Καραγκιόζης στην Αντίσταση

Θ' μέρος

επιμέλεια: Τ. Κωστιδάκης - Σ. Κοτσορές

Συνέχεια του αφιερώματος «ο Καραγκιόζης στον πόλεμο και στην αντίσταση», με επόμενα αποσπάσματα από το βιβλίο του καραγκιοζοπαίχτη Δημήτρη Μόλλα, (Εκδόσεις Σύγχρονη εποχή) για τη μαύρη Κατοχή. Καλή ανάγνωση.

Κοντολογίς, αυτό- το θέατρο, όλο το θέατρο- υποτάχθηκε. Μέσα σ' αυτόν τον "αυλικό" πανικό πήρε η μπάλα και την ελληνική ηθογραφία και παρέα της όλες τις φιλότιμες Θεατρικές λαογραφικές προσπάθειες.

Δεν ξέρω αν μένανε ποιον θα πειράζανε! Εκείνο που ξέρω είναι πως η γερμανόφρονες σταθήκανε γερμανικότεροι των Γερμανών.

Και ποια ελληνική πραγματικότητα παρουσίαζε; Μηρυκασμούς απ' την περίοδο της... Βαυαροκρατίας. Έμενε αδιάφορο στα εκατό χρόνια που περάσανε από τότε, κι ακόμα πιο αδιάφορο- ασυγκίνητο σαν πτώμα που 'τανε - η σύγχρονη ζωή που κυλούσε ορμητικά λίγο πιο εκεί, πού 'τανε ακριβώς έξω απ' την πόρτα του, στο πεζοδρόμιο της θεάτρου. Στα κοκκιναβαμμένα πεζοδρόμια της κάθε πόλης μας!

Δεν είδε; Δεν άκουσε; Γιατί δεν είπε;

Ποιος θα του ζητήσει να απολογηθεί.

Απολογηθείτε, κύριοι συγγραφείς, σκηνοθέτες, ηθοποιοί! Καλά, για τις εκτελέσεις, καταλαβαίνουμε τη δυσκολία. Όμως δεν περπατήσαμε στο δρόμο; Τότε που ο θάνατος από πείνα, πού η ρημαγμένη οικογένεια, που τα ορφανά, πού, πού ... που μία ανήλικη πόρνη;

Τίποτα δεν πέρασε απ' τη σκηνή αυτού του πτώματος. Σας σοκάρει μήπως η αλήθεια;

ΟΙ ΕΙΚΑΣΤΙΚΕΣ-όπως τις λένε-ΤΕΧΝΕΣ, πέρασαν σε χειμερία νάρκη.

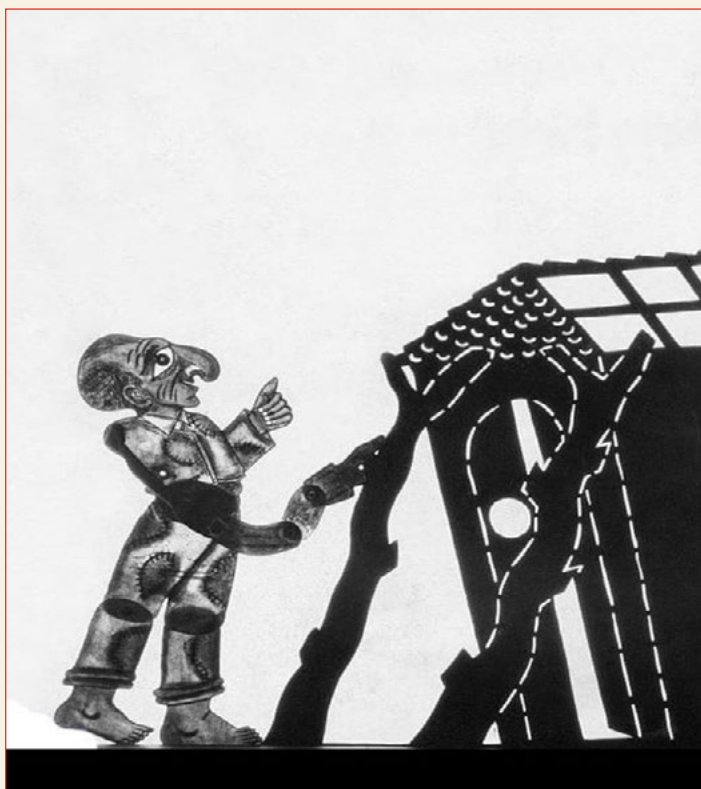
Οι κατακτητές δε σταθεροποίησαν ποτέ τη θέση τους, ώστε να χρειαστούν μόνιμη διακόσμηση- αν και οι διακοσμητική όπως νοείται εμπορικά έχει διάφορο δείκτη ζωής απ' τις υπόλοιπες εικαστικές τέχνες- δε τους ζητήθηκε συνεργασία, γι' αυτό και μην ξέροντας πώς θ' απαντούσανε, δεν μπορούμε να ζητάμε ευθύνες ούτε και να κρίνουμε καν.

Χώρια απ' το παραπάνω, σε τέτοιες περιπτώσεις ενός τόπου- όπως μία τέτοια κατοχή- αρχίζει μία

άλλη, νέα διαβάθμιση αξιών, έτσι που ο μουσαμάς αξίζει πιότερο απ' τη ζωγραφική του, μία κι αυτός χωρίς εκείνη κρατάει τη βροχή, και το ζωγραφιστό ή και γλυπτό τριαντάφυλλο έχει πιο λίγη αξία από ένα τρυφερό μαρούλι.

Η ΜΟΥΣΙΚΗ μας απογοήτεψε!

Σαν τέχνη που δεν μπορεί να παρουσιάσει αμέσως τα έργα της που θέλουνε ξανά και ξανά επεξεργασία και σαν τέχνη που οι τεχνίτες της λογίζονται υπερευαίσθητοι-μέχρι παρεξήγησης, που λέει ο λόγος-έδινε την εντύπωση πως θα 'πιανε ολόκληρο το νόημα της εποχής και πώς το δούλευε σε παγκόσμιες προεκτάσεις, έτσι που κι αν τώρα δεν μπορούσε να το παρουσιάσει από φόβο- ο φόβος

Ο Καραγκιόζης του Αντώνη Μόλλα
μπροστά από την παράγκα

είναι ατομική υπόθεση- θα 'τανε έτοιμη για τον αναθεματισμό της κατοχής και για τον παιάνα της Ελευθερίας.

Δυστυχώς όμως! Δεν κλωτσούσε τα σπουδαία της έργα, Μα κλωτσούσε την ευκαιρία να γίνει Εθνική.

Βρε!; Ούτε ένα ελεγείο- ποιήματα υπήρχανε- ούτε μία συμφωνία απ' το δράμα του Λαού, ούτε μία σύνθεση απ' τους ήχους της Κατοχής ούτε μίαναι- ούτε νότα!

Ευνούχοι!

Ναι μεν, αγαπητέ μου, δεν είμαστε μουσικολόγοι- ωστόσο, δε μας επιτρέπεται να κρύβουμε γεγονότα που μπορεί να 'χανε αντίκτυπο και στο θέμα μας ή πάλι μπορεί το θέμα μας να τους χρησιμεύσει για τσεκάρισμα.

Θα αναλύσουμε το φαινόμενο με το πρίσμα της φιλοσοφίας του Καραγκιόζη μας και ειδικά

χωρίς να 'μαστε μουσικολόγοι, ώστε να πρέπει να στηλιτεύσουμε με τον εαυτό μας.

Προσέχουμε ένα φαινόμενο, αντίθετα απ' η μουσική απραξία της Κατοχής που αναφερόμαστε, η πρόσφατη δικτατορία, έδωσε την ευκαιρία να γεννηθούνε αξιόλογες- αξιοθαύμαστες θα 'λεγα συνθέσεις και συνθέτες που ύστερ' από τόσα χρόνια πιάσανε τους ήχους της Κατοχής, κοίνους που οι ... βαρηκοοι- τότες- αγνόησανε.

Και κοίτα να δεις! Ο ήχος της Κατοχής μίλησε σε ανθρώπους που δεν το ζητήσανε, όντας αγέννητοι τότες. Τόσο γέρος και αιώνιος είναι.

Αυτή του η δικτατορία ήτανε χωρίς βάθος- χωρίς το παραμικρό ιδανικό- έτσι που δεν άξιζε να της επιτεθείς με αιώνια όπλα, όπως η μουσική και τα λοιπά πνευματικά όπλα- μόνο κωμωδία γκροτέσκο τι κάλλιαζε- ωστόσο, όμως καθημερινά μεγάλο είναι το φορτίο της αηδίας και της αγανάκτησης που συσώρευε η ανελευθερία της. Αυτό το φορτίο, μην έχοντας δικούς του ήχους, θύμιζε και ξανάφερε τους ήχους που 'μεναν σκορπιοί στις μνήμες- ευλογημένες πια ταυτότητες- '21 και Αντίσταση του Λαού μας- Κατοχή.

Τα μέχρι δω είναι κάπως γνωστά- τα 'παμε και σε μεγάλη υπερκομματική συγκέντρωση, βάζοντας ακρογωνιαίο λίθο το " δεν αξιώνεται κάτι σαν λειτούργημα χωρίς το χρέος". Τώρα θα πούνε το γιατί γίνανε έτσι τα πράγματα.

Δύο είναι οι βασικοί παράγοντες και της χρεωκοπίας της μουσικής μας στην Κατοχή και της αποκατάστασης της στο χρέος κατά και μετά τη δικτατορία.

(Δεν θα διαφωνήσουμε αν κάποιος τους πει έναν-κοινό).

Πρέπει- βασικά- να δεχτούμε την αλήθεια πως η μουσική μας ήταν η πιο αστική απ' όλες μας τις τέχνες- αστική με την έννοια πώς εξυπηρετούσε την άρχουσα σ' εμάς τάξη, την αστική τάξη. Στην ξέφρενη, λοιπόν, τρεχάλα της ... νεοσύστατης ελληνικής αστικής τάξης να φτάσει την παγκόσμια αστική τάξη και να ευθυγραμμιστεί με την κουλτούρα της, πρώτη πήγαινε η μουσική της, και ξέκοβε τους μουσικούς της- σύνθετες και εκτελεστές- απ' την πηγή τους- την καθαρή πηγή- το Λαό τους και τη μουσική του.

Αδόλφος Χίτλερ (Φιγούρα του Ευγένιου Σπαθάρη - Συλλογή Σπαθάρειο Μουσείο)

Συνέχεια στο επόμενο τεύχος

«Του Μπαρμπούτη τα καμώματα»

Σκίτσα-Κείμενα: Νίκου Μπαρμπούτη

Καραγκιόζης: Που είσαι αγνέκα μου; Συζύγιον; Συζυγάτα;;;

Αγλαΐα: Εσύ είσαι τριγώνι μου ;;;

Καραγκιόζης: Εγώ είμαι καρακάξα μου! Ετοίμασες το breakfast για τα παιδιά; ψωμί, βουτυράκι, μαρμελάδα και τα παρελκόμενα; πριν φύγουν για το σχολείο να πάρουν βιταμίνες!

Αγλαΐα: Μα δεν έχουμε τέτοιες πολυτέλειες εμείς βρε μούργο! Κρεμμύδι στουμπιγμένο τα τάισα που είναι και δυναμωτικό!

Καραγκιόζης: Μάλιστα πάλι τα κακομαθαίνεις! Όλος ο λόχος προσοχή! Ετοιμαστείτε για το σχολείο σας βρε. Τις μάσκες προστασίας από τον Κορονογιο μην ξεχάσετε !

Κολλητήρια: Είμαστε έτοιμοι μπαμπάκο βάλουμε τις καλύτερες
μάσκες!!!

Καραγκιόζης: Κάτι δεν πάει καλά με αυτά τα τεκνάρια...αρχίζω
και ανησυχώ! χαχα!

*Μηνιαία
ηλεκτρονική έκδοση
του Πανελλήνιου Σωματείου
Θεάτρου Σκιών*

okaragkiozismas@gmail.com

